aĩas ueſtras. Conuolate ad urbes refugij ubi poſſitis & de
præteritis agere pœnitẽtiã, & in præſenti obtinere gratiã
& futurã gloriã fiducialiter præſtolari. Non uos retardet
cõſcientia pctõrũ: qa ubi illa ſupabundauerũt ſuperabun-
dare gratia cõſueuit: nõ pœnitẽtiæ auſteritas ipſa deter-
reat. Neq; eñi cõdignæ ſunt paſſiones huius tpis ad præ-
teritã culpã q̃ remittit: non ad præſentẽ cõſolationis gra-
tiã quæ inmittit: non ad futurã gloriã quæ promittit no
bis. Deniq; nulla eſt tanta amaritudo quã non propheti-
ca farina dulcoret: quã non ſapida reddat ſapientia lignũ
uitæ Si uerbis nõ creditis, operibus nõ credite, exemplis
acquieſcite plurimorũ. Currunt undiq; pctõres ad pœni
tentiã, & natura pariter & conſuetudine delicati, exterio-
rẽ oĩno aſperitatẽ nõ reputant, ut exaſperatæ cõſcientiæ
leniantur. Nihil credentibus impoſſibile: nil amantibus
difficile: nil aſperũ mitibus: nil humilibꝰ arduũ reperitur
qbus & gratia fert auxiliũ, & obediendi deuotio lenit im-
perium. Q; diu ambulatis in magnis & mirabilibus ſupér
uos? Magnũ pr ſus & mirabile eſt miniſtrum eſſe chriſti.
& miniſteriorũ dei eſſe diſpenſatorẽ: lõge ſuper uos eſt or
do pacificorũ, niſi forte omiſſis gradibus præoſtenſis ſal
tare magis quàm aſcẽdere libet. Vtinã tamen quiſquis ſic.
intrat ſi fieri poſſet tã fideliter miniſtraret quàm fiduciali
ter ſe ingeſſit. At difficile fortaſſis & impoſſibile eſt: ut ex
amara radice ambitiõis: ſuauis fructus pdeat charitatis.
Luc. 14. Dico ego ſi uultis audire: imo non ego ſed dñs, Cum uo-
catus fueris ad nuptias recumbe in nouiſſimo loco: quia
oĩs qui ſe exaltat humliabit, & qui ſe humiliat exaltabit.

De perſecutione ſuſtinenda ſcd'm ultimam beatitutinem. Ca. XXXI.

Math. 5. Beati inquit pacifici: qm̃ filij dei uocabunt. Cõ-
ſidera diligẽter nõ pacidicos ſed pacificos cõ-
mendari. Sunt eñi q dicũt & non faciunt. Sanè
quẽadmodũ non auditores legis iuſti ſunt ſed
factores: ſic nõ anuũciatores pacis ſunt beati ſed actores.
Vtinã tñ noſtri qcunq; uiderent hodie phariſæi: forte eñ
aliqui ſunt, & ſi non facerẽt ſaltẽ dicerẽt qđ oportet. Vti
nã qui ſine ſumptu euangeliũ ponere nolũt: ponerẽt uel
pro ſumptu: utinã uel euangelizarent ut mãducarẽt. Mer
Lucæ. 10 cenarius inquit uidet lupũ uenientem & fugit. Vtinã ho
die qcũq; paſtores nõ ſunt: mercenarios gregi uellẽt ſe ex
hibere nõ lupos utinã ipi nõ læderẽt: utinã nõ fugerẽt ne
mine pſequẽte utinã nõ exponerẽt gregẽ donec lupus ue
niens uideret. Nimirũ ſuſtinẽdi fuerãt: ſi inuenirent præ-
ſertim tpe pacis recipientes mercedẽ ſuã, & pro mercede
ſua ſaltem in cuſtodia gregis laborantes: dummõ nõ ipſi
turbarent gregẽ, & gratis auerterent à paſcuis iuſtitiæ &
ueritatis. Nã perſecutio quidẽ indubitanter mercenarios
à paſtoribus ſegregat & diſcernit. Qñ eñ tranſitoria dam
na nõ timeat q tpalia lucra ſectatur? Qñ terrenã ſuſtineat
perſecutionẽ pter iuſtitiã: qui terrenã mercedẽ pluſquã
iuſtitiã quærit? Beati inquit q perſecutionẽ patiunt pro-
pter iuſtitiã: qm̃ ipſorũ eſt regnũ cælorũ. Paſtorũ hec bea
titudo nõ mercenariorũ: multo minus latronũ eſt uel lu-
porũ. Vſq; adeò ſiquidẽ perſecutionẽ nõ ſuſtinent pter
Math. 5. iuſtitiã, ut pſecutionẽ malint quàm iuſtitiã ſuſtinere. Nẽ-
pe cõtraria eſt operibus eorũ: grauis eſt etiã eis ad audiẽ-
dum. Cæterũ pter auaritiã: pter ambitionẽ patos eos
uideas uniuerſa pericula ſubire: ſuſcitare ſcãdala: ſuſtine-
re odia, diſſimulare opprobria: negligere maledicta: ut nõ
minus periculoſa ſit animoſitas talium: quàm puſillanimi
tas mercenariorũ. Veris ergo paſtoribus dicit paſtor eorũ
paſtor bonus: qui pro ouibus ſuis aĩam ſuã ponere nõ pe
Math. 5. percit: Beati eritis cũ uos oderint hoĩes & cũ ſepauerint
uos & eiecerint nomẽ ueſtrũ tanquã malũ pter filiũ ho-
minis. Gaudete in illa die & exultate: qm̃ merces ueſtra co
pioſa eſt in cælis. Siquidẽ nõ eſt ꝙ fures timeãt qui ſibi in
cælo theſaurizant. Nõ eſt qđ cauſent de multiplici tribu
latione: ubi multiplicationem mercedis attendũt. Quin-
immo gaudeãt magis ut dignũ eſt: ꝙ nõ tã pſecutio quàm
remuneratio augeat, & exultent eo abũdantius quo plu-
ra ſuſtinẽt pter xp̃m: ut eos pinde copioſior merces ma-
neat apđ ipm. Quid timidi eſtis modicæ fidei? Fidelis ex
tat ſuĩa irrefragabili ueritate ſubnixa: qa nulla nocebit ad
uerſitas ſi nulla dñetur iniquitas. Sed parũ eſt nõ nocere:
etiã proderit, & copioſiꝰ pderit: dũmõ ſit iuſtitia in inten
tiõe: xp̃s in cã: apud quẽ patiẽtia pauperũ nõ peribit in ſi
nẽ. Ipſi gl'ia & nũc & ſemper in ſecula ſeculorũ. Amen.

De uerbis pſalmi. xxiij. Sermo.

Vis aſcendet in montẽ dñi: aut qs ſtabit in lo-
co ſancto eius? Verbũ exhortationis eſt fratres
mei ut qñquidẽ oẽs aſcendere nitimur: oẽs ten
dimus in ſublime: ſurſum aſpiramꝰ oẽs: oẽs co-
namur in altum illuc ſtudeamus aſcendere ubi bonum ſit
nos eſſe: ubi ſecurũ ſit nos eſſe: unde cadere nõ oporteat:
ubi ſtare poſſimus. Nec modo ut deſideriũ puocet, aſcen
ſorẽ montis huius ppheta reqrit: uerũ etiã ut aſcendere cu
piẽtẽ modũ doceat aſcendendi. Fœlix q huius mõtis aſcẽ Ps. 83.
ſiones in corde ſuo diſpoſuit: cõcupiſcens & deficiens in
atria dñi. Siquidẽ mons iſte mõs uber bonorum oĩm cu-
mulus: non uoluptatatis æternæ domus dei eſt. Et beati q Ibidem
habitant in domo tua dñe: in ſecula ſeculorũ laudabũt te.
Audi teſtẽ fidelem: qa mons eſt domus iſta. O iſrael quàm
magna domꝰ dñi & ingẽs locus poſſeſſionis eius magnꝰ Baru. 3.
& nõ habens conſummationẽ excelſus & immenſus. Imo
uerò non ſolũ mõs eſt ſed & mons montiũ, & multæ in eo
mãſiões multi mõtes. Deniq; etiã fundamenta eiꝰ in mon
tibꝰ ſanctis. Et ne hoc quidẽ ſctũs tacuit Eſaias. Erit, inqt
mons domus dñi pparatus in uertice montiũ & eleuabit Ps. 86.
ſup colles. Quidni montium mons fundatus exultatione Eſaiæ. 2.
uniuerſæ terræ: ubi tã mltiplex oĩm delectabilium copia:
ubi copiarũ oĩm plenitudo. Erit eñ mons pacis, mõs gau
dij, mons uitæ, mons gloriæ. Et hi oẽs montes unus mõs
cõſummatæ fœlicitatis. An nõ mons pacis, pax ſup pacẽ,
pax q̃ exuperat omnẽ ſenſum. Plane mons magnus pax in
corde: pax in carne: pax ab iniqs hoĩbꝰ: pax cum omnibꝰ
pximis: pax ab ipſis dæmonibus, pax cũ deo & pacis nõ
erit finis Erit gaudiũ ſed quale dñs ait: Gaudiũ plenũ ſe- Ioan. 15.
curũ gaudiũ qđ nemo tollet à nobis: ſed uitam habituri
ſumus & abũdãtius habituri ꝙ non poſſit inefficax eſſe tã
ti paſtoris aduẽtus q ad hoc ipm uenit ad oues: ſicut ipſe
teſtat: ut uitã habeant & abũdantius habeant. Nunquid Ioan. 10.
nõ etiã mons tibi uidet æternũ gloriæ pondus ſupra mo
dũ in ſublimitate? Porrò ex his oĩbus & ſi qua pñt ſimili-
ter deſiderabilia cogitari: una eſt beatitudinis mẽſura bo Lucæ. 6.
na: cõferta coagitata: ſupereffluens, ac ſi plurimos mõtes
aliũ quidẽ aureũ: Aliũ argenteũ: alium ex iacintis & ſma
ragdis atq; oĩm gẽmarũ gl'ia aliũ q'q; ex uermiculo pur
pura & byſſo cæteriſq; eiuſmõ opibꝰ pariter coaceruans
in unũ redigẽs montẽ. Oĩa eñ nobis multiplicata reddẽ-
tur. Et q aurũ & argentũ lapides precioſos ſupædificaue-
rit fundamẽto, ædificium humile in immenſos montes ex
creuiſſe mirabit, & ex modico ſemine magnos metet nõ tã
manipulos quàm aceruos manipulorum. Quis ergo aſcẽ-
det in montem dñi: aut qs ſtabit in loco ſancto eius? Inno
cẽs manibus & mũdo corde. Beatus ille ſi quis tamẽ ille
eſt. Sed quis gloriabit innocẽtes manus aut caſtum ſe ha-
bere cor? Nemo mũdus à ſorde: nec infans cuius eſt uniꝰ Ephe. 2.
diei uita ſup terrã. Vnus tñ eſt inter noxios innocens: mũ
dus inter impuros: inter mortuos liber: unus eſt & nõ æſti
mabit alius abſq; eo. Ipẽ eſt de quo legiſti: Nemo aſcẽdit
in cælum, niſi qui deſcendit de cælo, filius hominis q eſt ĩ Ioan. 3.
cælo. Erat eñ innocẽs manibꝰ q pctm̃ non fecit: ſed multa
bona opatus iudæis libere aiebat. Quis ex uobis arguet
me de pctõ? An uerò mũdiſſimũ cor fuiſſe qs dubitat uni-
tũ pſonaliter ſapiẽtiæ in quã nihil inquinatũ occurrit: at
tingit aũt ubiq; pter ſuã mundiciẽ? Sed non in uano ac-
cepit aĩam ſuã q ſolus poteſtatẽ habuit ponẽdi aĩam ſuam Ioan. 10.
& iterũ reſumẽdi. Nõ in uano accepit naſcẽs: nõ in uano
poſuit moriẽs: non in uano recepit reſurgens, at quõ non
in dolo iurauit pximo ſuo quõ nõ in uano accepit aĩam
ſuam: quomodo non in uano omnia illa perfecit: ſi hic
ſolus

Luc. ult. ſolus accipiat benedictionẽ? Ita ne oportebat xp̃m pati,
reſurgere & ſic introire in gloriã ſuã? Sua erat. Quæ utili
tas in ſanguine eius dũ oẽs deſcẽdimꝰ in corruptionem?
Ioan. 3. Quæ ueritas in pmiſſione ſi (ut ſupra meminimꝰ) nemo
aſcendit in cælũ, niſi q de cælo deſcẽdit? Eſto, hic accipiat
benedictionẽ: mĩam quare? At non ſolus hic accipiet: aut
certè magis non ſoli ſibi accipiet ſi aduertas. Perge enim
per ſacra uerba pphetica, & uide quonãmõ (uelut occul-
te) multitudinẽ ſubinducit. Loquebat de uno & dicebat:
hic accipiet. Sed cõtinuo hunc trãſfudit in hanc genera-
tionẽ, & ait hæc eſt generatio q̃rẽtiũ: ut in uno mõ perſo
næ ſingl'aritatẽ itelligas: ſed ſpũs unitatẽ. Nimirũ hic ſpõ
ſus & hæ ſpõſa eſt: & ſcimꝰ qs dixerit: iã non ſunt: ſed una
caro. Ita ergo hic aſcendet: hic accipiet benedictionẽ: ſed
aſcẽdẽt etiã cũ eo, uel magis in eo q ab eo accipiet benedi
Pſal. 83. ctionẽ. Audi hoc à propheta. Etenim benedictionẽ dabit
legiſlator: ibunt de uirtute in uirtutẽ. Atq; hæc eſt: pter
Luc. ult. qđ oportebat xp̃m pati & reſurgere à mortuis, ut prædi-
cetur in nomine eius pœnitentia & remiſſio peccatorum:
& pœnitẽtia ad innocẽtiã: remiſſio ad munditiã deputet.
Pſal. 31. Beatus eñ nõ in quo nõ inuenerit: ſed cui nõ imputabit
Actu. 13. dominus poccatũ. Inueni, ait, hominẽ ſm cor meũ. Nũqd
Iob. 25. ut gloriari poſſit caſtum ſe habere cor. Nõ quia ſtellæ nõ
Pſal. 50. ſunt mundæ in conſpectu eius: ſed cor contritum & humi
liatum deus non deſpiciet. Cor contritũ proximũ cordi-
Pſal. 33. mundo: & hoc eſt eſſe iuxta cor dei. Siqdẽ propè eſt his q
tribulatio ſunt corde. Samaritanus eſt: proximꝰ ei qui in
cidit in latrones: Non iurabit in dolo huic proximo ſuo:
Mat. 19. ſed faciet quod pmiſit. Amen dico uobis: ſedebitis & uos
iudicantes. Scimus ergo & nos dilectiſſimi pro noſtro q-
dem modulo & manuum innocẽtiæ, & cordis mũditiæ ſe
ctatores. Ante omnia quidẽ ſoliciti, & ſi penitus cauere
pro humana fragilitate nõ præualemus: quantũ tamẽ de-
clinare à malo poſſumus: non modo actionis, ſed & cogi
tationis. De cætero quoq; ne in uano accepcrimus aĩas
noſtras rationales: exerceamus nos in opibꝰ bonis & cõ-
ſilio ratiõis utamur. Quomodo eñ nõ fruſtra humanam
accipit homo animã, qui tanquã unũ ex irrationabilibus
animãtibus incubans corporeis uoluptatibus: ſolũ ſequi
tur carnis appetitũ? Addit quoq; propheta: nec iurauit
in dolo proximo ſuo. Sicut enim munditiã intra nos, er-
ga proximũ innocẽtiã conuenit obſeruari: ſic & in nobis
& erga proximũ exercenda uirtutis opera: opa pietatis.
Non ergo ſimus nobis inutiles: ne in uano receperimus
animas noſtras: non ſimus inutiles proximo noſtro: ne in
Pſa. 102. uano ei iuraſſe probemur. Nouit figmẽtum noſtrũ ſpiri-
tus qui loquebatur p prophetã: nec de utilitate proximi
ſimpliciter uoluit cõmonere. De iuramẽto nos conuenit
ut agnoſcamꝰ debitũ: ut promiſſam fidem irritam facere
uereamur. Omnes eñ proximis iurati ſumus: cũ quibus
in eccleſiæ uenimꝰ unitatem. Et hæc profeſſio fidei Chri
ſtianæ: ut qui uiuit iam nõ ſibi uiuat: ſed ei qui p omnibꝰ
2. Cor. 5. mortuus eſt. Nec mihi dicat quis. Ei uiuam, ſed tibi non:
quandoquidẽ ille non ſolũ pro omnibus uixit: ſed & pro
omnibus mortuꝰ eſt. Quomodo eñ ei uiuit qui negligit
ſic ab eo dilectos: quomodo ei uiuit qui legẽ eius non im
plet, qui mandatum eius nõ ſeruat? Quæris legem: quæ-
Ioan. 13. ris mandatũ. Hoc eſt, inquit, mẽdatũ meũ: ut diligatis in-
Gala. 6. uicem ſicut dilexi uos. Et apoſtolus. Alter alterius onera
portate, & ſic adiplebitis legẽ Chriſti. Noli ergo putare
glatuitũ bonũ quod exhibes proximo: ut liceat etiã diſſi-
1. Cor. 9. mulare ſi uelis. Debitor es: ſacramenti cautione & ppria
profeſſiõe teneris. Hic ergo accipiet benedictionẽ à dño:
& miſericordiam à deo ſaluatori ſuo. Hic quia unꝰ accipit
Ephe. 4. brauium. Sed ne unum hominem putas: hæc eſt genera-
tio quærentium dominum. Hic accipiet benedictionem:
qa caput & corpus unus eſt Chriſtꝰ. Sed hæc eſt genera
tio: qa in mẽſura ætatis plenitudinis Chriſti omnes pari
Dani. 2. ter occurremus. Et forte idẽ ip ſe dñs mõs dñi eſt: de quo
Ioan. 12. dicitur. Quis aſcendet in montẽ dñi: aut quis ſtabit in lo
co ſancto eius. Nimirũ ipſe eſt abſciſus ſine manibꝰ lapis
qui in mõtẽ creuit immenſum: ipſe q exaltatꝰ à terra oĩa
trahit ad ſe: mõs coagulatus mõs pinguis. Vt qđ uos iu-
dæi ut qđ ſuſpicamini mõtes coagulatos, mõtẽ ĩ quo bñ-
placitũ eſt deo habitare in eo. In beelzebub (inqunt) pri Mat. 12.
cipe dæmoniorũ eijcit dæmonia. Execrãda ſuſpcio & bla- Luc. 11.
ſpemia rep̃henſibilis. Princeps eſt Xp̃s & magnus prin-
ceps, cuius ne ipſi quidẽ dæmones poſſunt effugere prin-
cipatũ. At illorũ regnũ in ſeipſis diuiſum deſolabit. Hu- Ibidem.
ius regnũ itegrũ atq; perfectũ, & regni eius nõ erit finis.
Diſtat ergo inter principẽ & principes: nec ulla cõpatio Lucæ. 1.
inter montẽ coagulatũ & pinguẽ, & mõtes tñ coagula-
tos. Veſter iſte beelzebub mõs coagulatꝰ: ſed nõ pĩguis,
magis aũt ſterilitate ppetua maledictus. Mõs, qa eleuatꝰ Pſal. 118.
eſt: coagulatus, qa ſquãma ſquãmæ cõiungit: & coagula-
tũ eſt ſicut lac cor eorũ. Chriſtus dñs mõs eſt, mõs coagu
latus & mõs pinguis. Mons eſt ſublimitate, coagulatus
multorũ cõgerie, pinguis charitate. Et nũc uide qũo tra-
hat ad ſe oĩa: qũo & oĩa uniant unitate ſubſtãtiali, perſo-
nali, ſpiritali, ſacramentali. Habet in ſe patrem cũ quo eſt 1. Co. 6.
una ſuſtantia: habet aſſumptũ hoĩem cũ quo eſt una per-
ſona: habet adhærẽtẽ ſibi fidelẽ aĩam cũ qua eſt ſpũs unꝰ:
habet ſpõſam eccleſiã unã oĩm electorum cũ qua eſt caro
una. Et forte carnalis hæc unio dicenda fuiſſe uidebitur:
ſed ſacralẽ dicere malui dignius hoc uocabulũ arbitra-
tus: p̃ſertim occaſionẽ dãte apl'o: ubi ait. Sacrm̃ hoc ma- Ephe. 5.
gnũ eſt: ergo aũt dico in xp̃o & in eccleſia. Pinguiſſimus
planè & uberrimus mõs, in quo beneplacitũ eſt deo habi
tare in eo: ſiquidẽ pterea unxit eũ oleo lætitiæ præ par-
ticipibus ſuis. Mõs cæleſtiũ aromatũ, mõs cariſmatũ ſpi- Pſal. 67.
ritaliũ, nõ ad mẽſurã accipiẽs ſpm̃: ſed oĩmodã obtinens Pſal. 44
plenitudinẽ gratiarũ. Magnus mõs in quo oẽs theſauri
ſapiẽtiæ & ſciæ abſcõditi ſunt: in quo tota hũanitas ueri Coll. 2.
tas, tota diuinitatis inhabitat plenitudo. Excelſus & im-
menſus in quo oĩa inſtaurantur quæ in cælis & quæ ſup 1. Co. 15.
terrã: ut ſit deus oĩa in oĩbus. Venite aſcendamus in hũc
mõtẽ fratres: & ſi uia nobis uidet ardua exoneremꝰ nos,
ſi arcta etiã exinanire nos nõ parcamus, ſi longa tãto ma-
gis feſtinemꝰ: ſi laborioſe clamemꝰ ei. Trahe nos poſt te: Canti. 1.
in odore unguẽtorum tuorũ curremus. Fœlix qui ſic cu- 1. Co. 9.
currerit ut cõprehendat, imo ut ipſe cõprehẽdat: & in illã
amplitudinẽ montis & plenitudinẽ corporis Chriſti me-
reatur admitti. Fœlix qui ĩ illũ beatificũ montẽ tam deſi
derãter & perſeueranter aſcẽderit: ut in loco ſancto locũ
accipiẽs ſtationis: deo patri in ſancto eius appareat, ſimul
& uideat uirtutẽ eius & gloriã. Haud aliã ſanè quàm eũ- Pſal. 62.
dẽ ipſum montẽ montiũ, mõtem coagulatum & pinguẽ,
Ieſum xp̃m dñm noſtrũ. In quo nimirum p prædeſtina-
tionẽ ab æterno apparuit ei q dilexit nos & gratificauit Ephe. 1.
in dilecto filio: ĩ quo elegit ante autẽ mũdi cõſtitutionẽ.
Sed iam tũc cognoſcemmꝰ ſi & cogniti ſumus, cũ pleniꝰ 1. Co. 13.
& perfectius exaltatus altiſſimus & uberrimus ille mons
oĩa trahet ad ſe: qui eſt ſuper oĩa bñdictus in ſcl'a. Amen.

De uerbis Origenis. Sermo.

Ocere poſſunt ut uereor forte nõnullis uerba
q̃ heri lecta ſunt nobis, ex omelia ſcilicet Ori-
genis ſuper capl'm illud legis ubi Aaron & fi-
lij eiꝰ uinũ bibere phibẽtur cũ acceſſuri ſunt Leui. 10.
ad altare ſi recipiãt ea ſimpl'r ſicut ſonare uidentur. Salua
tos meus, inqt, luget etiã nũc peccata mea: & tãdiu eſt in
mœrore quãdiu nos pſiſtimus in errore. Plurima quoq;
alia in hunc modũ abũdãtius forſitã quàm circũſpectius
dicta: nec tã ſobrie quàm diſcrete. Quidnã ſibi uult inſo-
litus iſte grunitus: aut qs inter uos neſcio qđ ſubmurmu-
rat? Scio quidẽ doctos in lege diuina hmõi uerba ridere:
ſed nihilominus & minꝰ ſapiẽtibꝰ me cõfiteor debitorẽ.
Nec mõ de ĩtellectu Origenis quæſtio eſt: potuerit for-
ſitã hipbolice loqui ipſe uiderit, nihil intereſt nr'a. Quã-
uis ne hoc qdẽ ſilẽdũ arbitror ꝙ euidẽtiſſime illũ contra
fidẽ nõnulla ſcripſiſſe ſanctorũ patrũ tradat authoritas:
atq; ideò nõ ſine circũſpectiõe monet eſſe legẽdũ. Verũ
nos ĩ pñti nõ qđ ipſe ſenſerit quærimꝰ: ſed id agere cupi-

perbia habitus. Supbia cordis eſt: quando homo in ocu-
Eccl.23. lis ſuis magnus eſt. Cōtra quā ſapiens orat dicēs. Extollē-
tiam oculorū meorū ne dederis mihi. Et alibi. Væ qui ſa-
Eſai.6. piētes eſtis in oculis ueſtris. Superbia oris uel linguæ q̄
& iactantia dicitur eſt: quando homo non ſolū magna de
ſe ſentit: ſed etiā loquitur. Vnde pſalmiſta. Diſperdat dñs
Pſal.11. uniuerſa labia doloſa: & linguā magniloquam. Superbia
operis eſt: qñ homo exteriori quadā ſuperbia ut magnus
Pſal.100 appareat, agit. De qua idem pſalmiſta ait. Non habitabit
in medio domus meæ: quia facit ſuperbiā. Supbia habitꝰ
eſt: qñ homo ut glorioſus uideatur precioſis ſe ornat ue-
1.Thi.2. ſtibus. Vnde paulus. Non in ueſte precioſa. Et dominus.
Mat.11. Qui mollibꝰ ueſtiūtur in domibus regū ſunt: ubi ſuper-
bia abūdat. Sunt aūt quinqꝫ quæ ad remediū tā mortiferæ
peſtis à dño rationali animæ ſunt poſita: locus, corpꝰ, tē-
tatio diaboli, prædicatio chriſti, & eius conuerſatio. Lo-
cus, quia exiliū: corpus, quia oneroſum: tētatio, quia in-
quietat: chriſti prædicatio, quia ædificat: & eius conuer-
ſatio quia informat. His quaſi quinqꝫ ſenſibus deus hūi-
litatem operatur in anima. Sicut enim anima uita eſt cor-
poris: ita deus eſt uita animæ, & ſicut corpus mortuū eſt
quod ꝑ quinqꝫ ſenſus ab anima non uegetatur: ita ani-
ma mortua eſt quæ per hæc à domino non humiliatur.

Sermo quartus.

Luc.10. INtrauit Ieſus in quoddam caſtellum: & mulier
quædā martha noīe excepit illū in domū ſuā.
Caſtellū ubi xp̄s intrauit uolūtaria eſt pauper-
tas: quæ habitatores ſuos à gemina impugna-
tione qua huius mundi amatores expugnant̃ reddit ſe-
curos: ſcilicet propria inuidia & aliena. Paupertas eñi dū
putatur miſera, aliena caret inuidia: & quia eſt uolūtaria
nemini quicquam inuidet. Duæ iſtæ ſorores: duas uitas
amatorū paupertatis ſignificāt. Quidam cū martha ſoli-
citi dño ieſu duo pulmētaria præparāt: ſcilicet correctio-
nem operis cū ſalſamēto cōtritionis: & opus pietatis cū
condimento deuotionis. Hi uerò qui cū maria ſoli deo
uacāt cōſiderātes quid ſit deus in mūdo: quid in hoībꝰ:
quid in angelis: quid in ſeipſo: quid in reprobis: contem-
plantur quia deus eſt mūdi erector & gubernator: hoīm
liberator & adiutor: angelorū ſapor: & decor: ī ſeipō pri-
cipiū & finis: reproborū terror & horror. In creaturis mi-
rabilis: in hominibus amabilis: in angelis deſiderabilis:
in ſeipſo incōprehenſibilis: in reprobis intolerabilis.

Sermo quintus.

Pſal.17. DIes diei eructat uerbū. Dies diei angelꝰ uirgi-
ni. Dies angelus ꝓpter beatitudinem: uirgo
dies ꝓpter integritatis uirtutem. Et nox nocti
indicat ſcientiā. Serpēs nox propter malitiam:
mulier nox ꝓpter ignorātiā. Dies diei eructat uerbū: dei-
tas uirginitati de utero paternæ maieſtatis: in utero ma-
ternæ integritatis. Aliter. Dies diei eructat uerbū: deus
pater aīæ rōnali ꝑ fidē illuminatæ. Et nox nocti īdicat ſci-
entiā: creaturæ irrōnalis aīæ rōnali nōdū ꝑ fidē illumina-
Roma.1. tæ. Vñ apoſtolus: Inuiſibilia dei per ea q̄ facta ſunt ītelle-
cta cōſpiciuntur à creatura mundi. Vñ nos dicimꝰ uerbū
indicatū: uerbū inſpiratū: uerbū eructuatū. Primum fecit
cognitionē: ſcđm cōuerſionē: tertiū uiuificationem. Pri-
mū obfuit: ſcđm non ꝓfuit: tertiū uiuificauit. Primū ob-
fuit: qa cū cognouiſſent deū: nō ſicut deū glorificauerūt
aut grãs egerūt: ſed euanuerūt in cogitationibus ſuis: &
obſcuratū eſt inſipiēs cor eorū. Scđm nō ꝓfuit: qa nō da-
ta eſt lex q̄ poſſet uiuificare. Tertiū uiuificauit, qa ꝑ crucē
redemit. Primū totū deforis: ſcđm foris & intus: tertium
totū intus. Et nota quia qđ eructuat̃ de plenitudine ru-
ctuātis cū quodā ipſius ſubſtātiæ ſapore profertur: & id-
circo ſapiētia incarnata dicitur habēs in ſe oēm plenitu-
dinē. In miraculis cognitionē: in doctrina cōuerſionē: in
Oſeæ.6. paſſiōe uiuificationē. Vnde ait propheta. Venite & reuer
tamur ad dñm: qa ipſe cœpit & ſanabit nos: ꝑcutiet, & cu-
rabit nos. Viuificabit nos poſt duos dies: ſcilicet cogni-
tionis & cōuerſiōis in die tertia ſuſcitabit nos uoce uer-
bi incarnati per primā ſuā reſurrectionē: & uiuemus in cō
ſpectu eius uiuificati per paſſionē: ſerenius illuminati per
miraculorum cognitionē: ſequemurqꝫ ut cognoſcamus
dominū inſtructi per doctrinæ conuerſionem.

Sermo ſextus.

EGredimini filiæ ſion: & uidete regē ſalomonē.
Non dicit eccleſiaſten: aut Ididan. Nā & his Cañ.3.
noībus appellatꝰ eſt rex ille: & ſignificat ieſum
chriſtū noſtrum uerū ſalomonem: qui eſt ſalo-
mon id eſt pacificus in exilio: eccleſiaſtes id eſt conciona-
tor in iudicio. Idida id eſt dilectꝰ dñi in regno. Vbiqꝫ rex.
In exilio rector morū: in iudicio diſcretor meritorū: in re
gno diſtributor præmiorū. In exilio manſuetus: in iudi-
cio iuſtus: in regno glorioſus. In exilio amabilis: in iudi-
cio terribilis: in regno ammirabilis. In diademate quo co
ronauit eū mater ſua. Eſt autē hæc corona miſericordiæ:
& in hac imitabilis. Coronauit eum & nouerca ſua coro-
na miſeriæ: & in hac contēptibilis. Synagogam loquor:
quæ ſe ei non matrē exhibuit: ſed nouercā. Coronabit eū
familia ſua corona iuſtitiæ: & in hac terribilis. Coronat
eum pater ſuus corona gloriæ: & in hac deſiderabilis. Vi-
deant ergo eū peccatores in corona miſeriæ id eſt ſpinea:
& cōpungātur. Videāt eum filie ſiō animæ affectuoſæ in
corona miſericordiæ: & imitētur. Videbunt eum impij in
corona iuſtitiæ: & peribūt. Videbunt eū ſancti in corona
gloriæ: & perpetualiter gaudebūt. Egredimini filiæ ſion:
animæ delicatæ de ſenſu carnis ad intellectū mētis: de ſer-
uitute carnalis cōcupiſcētiæ ad libertatē ſpiritalis intel-
ligentiæ: & uidete regē ſalomonē in diademate quo coro
nauit eum mater ſua. Coronantur quidē & alij imitatores
ipſius: ſed hoc ex induſtria adiuti per gratiam. Solꝰ iſte à
matre coronatus eſt: quia ſolus cū ordinatis affectionibꝰ
tanquā ſpōſus è thalamo proceſſit ex utero matris. Sunt
aūt affectiones iſtæ quatuor notiſſimæ: amor & lætitia: ti
mor & triſtitia. Abſqꝫ his nō ſubſiſtit humana aīa: ſed qui
buſdam ſunt in coronā quibuſdā in confuſionē. Purgatæ
eñi & ordinatæ: glorioſam in uirtutū corona reddūt ani-
mā. Inordinatæ: per cōfuſionē deiectā & ignominioſam.
Purgantur autē ſic. Si amantur quæ amāda ſunt: ſi magis
amātur quæ magis amanda ſunt: ſi non amātur: quæ amā-
da non ſunt: amor purgatus erit. Sic & de cæteris. Ordi-
nātur aūt ſic. In initio timor: deinde lætitia: poſt triſtitia:
in conſumatione amor. Compoſitio quarū talis eſt. De-
timore & lætitia naſcitur prudētia: & eſt timor cauſa pru-
dētiæ: lætitia fructus. De lætitia & triſtitia naſcitur tempe
rātia: cuius eſt triſtitia cauſa: lætitia fructus. De triſtitia &
amore naſcit̃ fortitudo: & eſt triſtitia cauſa fortitudinis:
amor fructus. Clauditur circulus coronē. De amore & ti-
more naſcitur iuſtitia: & eſt timor cauſa iuſtitiæ, amor fru
ctus. Conſidera ergo quomodo iſtæ affectiones ordinatæ
uirtutes ſunt, inordinatæ perturbatiōes. Si timorē ſequa
tur triſtitia deſperationē generat: ſi amorē lætitia, diſſolu
tionem. Sequat̃ ergo timorē lætitia: quia timor futura ca
uet: lætitia de præſenti gaudet: prudētis cautelæ finē læti
tia poſſidet. Probet ergo lætitia timorē. Probatus timor
nihil aliud quàm prudētia eſt. Comitetur lætitiā triſtitia:
quia moderate læta amplectitur: qui triſtia reminiſcitur.
Temperet ergo letitiam triſtitia: temperata lætitia nihil
aliud quàm temperātia eſt. Iūgat̃ amor triſtitiæ: quia for
titer ſuſtinet triſtia qui per amorē quæ ſunt amāda deſide
rat. Cōfortet ergo amor triſtitiā: cōfortata uerò triſtitia
nihil aliud quàm fortitudo eſt. Iungatur amor timori: qa
ordinate amādis inhæret qui timenda nō negligit. Ordi-
net ergo amor timorē: ordinatus timor nihil aliud quàm
iuſtitia eſt. Duæ affectiones lætitia & triſtitia nō ſe exten-
dunt ad alia: in nobis eñi lætamur: & in nobis triſtamur.
Amor & timor ad alia ſe extendunt. Timor eñi affectio eſt
naturalis q̄ nos coniungit ſupiori ꝑ inferiorē partē. & ha
bet ſe ad ſolū deū. Amor affectio eſt q̄ nos cōiūgit ſupio-
ri & inferiori & æquali: & habet ſe ad deū & proximū. In
his aūt duobus perfecta cōſiſtit iuſtitia: ut timeamus deū
propte

propter potentiā: amemus propter bonitatē: & proximū
propter nature ſocietatem.

Sermo ſeptimus.

QVid eſt quod dicimus beatā mariā purificari?
Quid uerò qđ ipm ieſum dicimus circūcidi?
Eñi uerò tā nō īdiguit illa purificatione: quàm
nec ille circūciſiōe. Nobis ergo & hic circūci-
ditur: & illa purificat̃: præbētes exemplū pœnitētibꝰ ut à
uicijs cōtinētes: primū per ipſam cōtinētiā circūcidamur
deinde à commiſſis per pœnitentiam purificemur.

Sermo octauus.

QVid eſt autē ꝙ maria portat ieſum in utero: io-
ſeph in humero in ægyptū ſcilicet iens & inde
rediēs: ſimeō portat in brachijs. Significāt iſti
tres, tres electorum ordines: maria ꝑdicatores:
ioſeph pœnitētes: ſimeō bonos operatores. Qui eñi alijs
euangelizat quaſi ieſum in utero portat: ut eū alijs uel po
Gala.4. tius alios ei pariat. De talibus erat btūs paulus qui dice-
bat. Filioli mei quos iterū parturio: donec xp̄s formetur
ī uobis. Qui uerò ꝓ xp̄o laboribꝰ fatigant̃: qui ꝑſequutio
nes patiunt̃: qui nulli mala inferūt: ſeđ ab alijs illata patiē
Lucæ.9. ter ferūt merito iſti portare eū in hūeris dicūtur: quibus
& ab ipſa ueritate dicitur. Qui uult uenire poſt me abne-
get ſemetipſum &c. Si quis aūt eſt qui porrigat panē eſu
rienti potū ſitienti: cæteraqꝫ miſericordiæ opera ſolicite
impendat egenti: nōnne iſte recte uidetur eum portare in
Mat.25. brachijs? Huiuſmodi enim dicturus eſt in iudicio domi-
nus. Quandiu feciſtis uni ex minimis meis: mihi feciſti.

Sermo nonus.

Prou.9. SApiētia ædificauit ſibi domū &c. Cum multis
modis ſapiētia intelligatur: quærendū eſt quæ
1.Cor.1. ſapiētia ædificauit ſibi domū. Dicit̃ eñi ſapien
tia carnis quæ inimica eſt deo: & ſapiētia huius
Iaco.3. mūdi quæ ſtultitia eſt apud deū, utraqꝫ iſta ſcđm iacobū
apoſtolū terrena eſt: animalis diabolica. Scđm hāc ſapiē-
tiā dicūtur ſapiētes ut faciāt mala: bene aūt facere neſciūt
Iob.5. ꝙ in ipſa ſua ſapientia arguūt̃ & perdunt̃: ſicut ſcriptū eſt.
Cōprehendā ſapiētes in aſtutia eorū: & perdā ſapiētiā ſa-
pientiū: & prudentiā prudentiū reprobabo. Et utiqꝫ tali-
bus ſapiētibus uidetur mihi digne & cōpetēter dictū ſa-
lomonis aptari: quo ait. Eſt malitia quā uidi ſub ſole: uirū
qui uidet̃ apud ſe ſapiēs eſſe. Nulla talis ſapientia ſiue car
nis ſiue mūdi ædificat: imo deſtruit quācūqꝫ domū inha-
bitat. Eſt ergo alia ſapientia quæ de ſurſum eſt primū qui
dem pudica: deinde pacifica. Hic eſt chriſtus dei uirtus &
1.Cor.1. dei ſapientia, de quo apoſtolus. Qui factꝰ eſt inquit nobis
ſapientia à deo & iuſtitia: & ſanctificatio & redēptio. Hæc
itaqꝫ ſapiētia quæ dei erat: & deus erat de ſinu patris ad
nos ueniens: ædificauit ſibi domū, ipſam ſcilicet matrem
ſuā uirginem mariā: in qua ſeptem colūnas excidit. Quid
eſt in ea ſeptem colūnas excidere: niſi ipſam dignū ſibi ha
bitaculū fide & operibꝰ præparare? Nimirū ternariꝰ nūe
rus ad fidē propter ſanctā trinitatem: quaternarius perti-
net ad mores propter quatuor principales uirtutes. Qđ
aūt in btā maria ſancta trinitas fuerit (fuerit dico per præ
ſentiā maieſtatis) ubi ſolus filius erat per ſuſceptionē hu-
manitatis: teſtat̃ nuncius cæleſtis qui ei arcana myſteria
Lucæ.1. referans ait. Aue gratia plena dñs tecū. Et poſt pauca. Spi
ritusſctūs ſupueniet in te: & uirtus altiſſimi obūbrabit ti-
bi. Ecce habes dñm: habes uirtutē altiſſimi: habes ſpūm ſā
ctum: habes patrē & filiū & ſpūmſctūm. Neqꝫ eñi pōt eē aut
pater ſine filio: aut ſine patre filiꝰ: aut ſine utroqꝫ ꝓcedēs
Ioā.14. ab utroqꝫ ſpūſſanctꝰ: ipſo filio dicente. Ego in patre: & pa
ter in me eſt. Et iterum. Pater aūt in me manens: ipſe facit
opera. Manifeſtū eſt fuiſſe in corde uirginis fidem ſanctæ
trinitatis. Vtrum aūt & quatuor principales uirtutes tan
quam quatuor colūnas poſſederit: inquiſitione dignū ui
det̃. Primū ergo uideamus an fortitudinē habuerit. Quæ
nimirū uirtus quō illi abeſſe potuit: q̄ abiectis ſecularibꝰ
pompis: ſpretiſqꝫ uoluptatibꝰ carnis: ſoli deo in uirgini-
tate uiuere ꝓpoſuit (Niſi fallor) hæc uirgo eſt quæ apud
ſalomonē legitur. Mulierem fortē quis inueniet? Procul
& de ultimis finibis precium eius. Quæ adeò fortis fuit, Prou.3.
ut illius ſerpētis caput contereret: cui à dño dictū eſt. Ini-
micitias ponā inter te & mulierē: & inter ſemē tuū & ſemē Gene.3.
illius. Ipſa cōteret caput tuū. Porrò ꝙ tēperās prudēs &
iuſta fuerit: ex angeli collocutione: & ſua ipſius reſpōſio-
ne luce clarius cōprobamus. Salutata quippe tam uene-
rabiliter ab angelo. Aue gratia plena dñs tecū: nō ſe extu
lit quaſi quæ ex ſingulari gratiæ priuilegio benediceret̃
ſed ſiluit, & qualis eſſet inſolita hec ſalutatio ſecū cogita-
uit. Que in re quid niſi temperans fuit? At uerò cū cæle-
ſtibus myſterijs ab eodē angelo doceret̃: diligēter quæſi
uit quomodo cōciperet ac pareret: quæ uirū utiqꝫ nō co-
gnoſceret: & in hoc ſine dubio prudens extitit. Iuſtitiæ
aūt præfert inſigne: ubi ſe ancillā dñi cōfitet̃. Nam ꝙ iu-
ſtorū ſit cōfeſſio: teſtat̃ q ait. Verūtamē iuſti cōfitebūtur Pſal.139
nomini tuo: & habitabūt recti cū uultu tuo. Et alibi iuſtis
dicitur. Et dicetis in cōfeſſione: opera dñi uniuerſa bona
ualde. Fuit igitur beata uirgo maria fortis in propoſito:
temperās in ſilentio: prudens in interrogatione: iuſta in
cōfeſſione. His itaqꝫ quatuor morum columnis & tribus
fidei prædictis extruxit in ea ſibi domū ſapiētia cæleſtis:
quæ adeò mentē eiꝰ repleuit: ut de plenitudine mētis fœ-
cūdaret̃ & caro, ac uirgo ſingulari gratia eandē ipſam ſa-
pientiā carne tectā pareret: quā prius mente pura conce-
perat. Nos quoqꝫ ſi eiuſdē ſapiētiæ fieri domus uolumus
neceſſe eſt ut eiſdē ſeptem colūnis extruamur: id eſt ut fi-
de & moribus ei præparemur. Et in moribus quidem ſolā
puto ſufficere iuſtitiā: cæteris tñ uirtutibus circūfultam.
Itaqꝫ ne errore fallatur ignorantiæ: ſit ei præuia pruden-
tia. Sint hincinde tēperātia atqꝫ fortitudo: ne forte labat̃
uel in dexteram uel in ſiniſtram partem declinando.

Sermo decimus.

ET uocabit̃ nomē eiꝰ ammirabilis, cōſiliarius. Eſai.9.
deus fortis, pater futuri ſeculi, princeps pacis.
Ammirabilis eſt ī natiuitate: cōſiliarius ī præ-
dicatione: deus in operatiōe: fortis in paſſio-
ne: pater futuri ſeculi in reſurrectiōe: prīceps pacis ī per-
petua beatitudine. Hæc etiā nomina poſſunt ei congrue
aſſignari in opere noſtræ ſalutis. Nā primo dicit̃ ammira
bilis in cōuerſione noſtræ uolūtatis: quæ mutatio eſt ſo-
lius dexteræ excelſi. Poſtmodū dicit̃ cōſiliarius in reuela
tione ſuæ uolūtatis: qñ reuelat quid ſequendū ſit iā con-
uerſis. Vnde paulus cōuerſus dicebat. Dñe q̄d me uis fa- Actu.9.
cere? Cōuerſi aūt neceſſe eſt cōpungātur pro præteritis
delictis: ī quorū remiſſiōe dicit̃ deus: cuius tñ eſt pctā re-
mittere. Hinc eſt ꝙ ſaluatore noſtro in terra remittente
peccata: iudæi dicūt eū blaſphemare: quaſi q aſſumeret ſi
bi qđ erat ſolius dei. Quarto dicit̃ fortis. Iuxta ſententiā 2.Thi.3.
eñi aplī neceſſe eſt ut oēs q pie uolunt uiuere in xp̄o ieſu:
perſecutionē patiant̃. Sed qs ſuſtineret: niſi ille iuuaret?
Vñ dauid. Niſi qa dñs adiuuit me: paulominus habitaſſet Pſal.39.
in inferno aīa mea. Cū ergo nos in tribulatiōe protegit:
cum ipſas aerias, poteſtates arcet à nobis ac repellit: quid
aliud in hoc opere dici poteſt niſi fortis? Vnde dictū eſt.
Dñs fortis & potens: dñs potēs in prælio. Et qñ ipſa cō- Pſal.23.
uerſio & uita noſtra in xp̄o agēda eſt nō intuitu tēpora-
liū rerū: ſed ſpe futurorū bonorū: ideò quinto loco poni-
tur pater futuri ſeculi. Pater ſcilicet in regeneratiōe no-
ſtrorū corporū. Quia uerò oēs quidē reſurgemus: ſed nō 1.Co.15.
omnes immutabimur: ut diſcernat immutationē iuſtorū
ab iniquorū reſurrectione: ponit̃ ſexto loco princeps pa-
cis. Quo obtēta tota perfectio implet̃: nec iā ultra aliud
quicquā appetendū relinquit̃. Ipſa eſt eñi in cuiꝰ exulta-
tione concinit pſalmiſta dicēs. Lauda hieruſalē dñm lau- p̄s.147.
da deum tuū ſion: qñ confortauit ſeras porarū tuarum:
benedixit filijs tuis in te: qui poſuit fines tuos pacē. Ho-
rum ſex nominū cōſequentiā & uirtutē breuiter atqꝫ ele-
ganter cōprehendit uno nomine angelus loquens ad Io-
ſeph. Et uocabis, inquit, nomē eius Ieſum. Cuius uideli- Mat.1,
cet nominis exponēs rationē: ipſe enim ait ſaluum faciet ibidem.

muſ:ut uos oēs quod ad ſanā doctrinam pertinet ſentien
tes:nihil moueamini uerbis illis. Abſit em̄ ut in cælo cre
datur locus eſſe triſtitiæ ſicut nec culpæ. Nemo ibi delin
quere nemo lugere pōt: ſicut nec ī terra quidē pœna ulla
fuiſſet: niſi iniqtas præceſſiſſet. In cælo utiqꝫ ſola iuſtitia,
ſola nihilominus lætitia eſt: in inferno ſolū pct̄m̄ & pœna
pct̄i: porrò in medio utraqꝫ inueniuntur: atqꝫ ideo neutra
Iacob.3. conſummata. In multis offendimur: qa in multis offendi
mus oēs. Qm̄ em̄ nullus in cælo paſſiōis locus eſſe pote
rat uel doloris: ꝓpterea ſanè unigenitus dei prīs paſſiōe
baruc.3. ſua hoīem redēpturus ſicut carnē in qua patereť (q pati
nō poterat in diuinitate) ſuſcepit: ſic etiā in terris uiſus
Pſal.43. eſt & cum hoībus cōuerſatus eſt: ut humiliaret etiā ſemet
ipſum ī loco afflictiōīs. Hic ergo turbare ſe, pati quo
qꝫ dignatus eſt & tædere: tētatus per oīa ꝓ ſimilitudine
abſqꝫ peccato. In terra inquā uerè lachrymatus eſt Ieſus,
uerè cōtriſtatus, uerè paſſus, uerè mortuus, uerè ſepultꝰ:
ſed ubi ſurrexit: uetera trāſierūt. Noli ultra dilectū tuū in
Cañ.3. tuo quærere lectulo: ſurrexit non eſt hic. Vox ſpōſæ eſt: in
lectulo meo q̄ſiui quē diligit aīa mea: q̄ſiui & nō inueni.
Maria fuit quæ dn̄m quæſiuit in lectulo: q̄ſiuit ī tumulo
Luc.24. nec inuenit. Magis aūt inuenerunt eā uigiles, & dixerūt.
Quid q̄ris uiuentē cū mortuis? Fuit qdē cū mortuis: ſed
iā nō eſt: fuit inter mortuos: ſed & tūc liber fuit. Siquidē
ipſe ſeſe turbauit, ipſe aīam ſuam poſuit: quia ipſe uoluit
oblatus eſt: & oīs ei infirmitas de uolūtate fuit nō de ne
1.Co.1. ceſſitate. Vnde & qđ infirmū erat dei: fortius erat hoībꝰ
ꝙ eſſet tūc quoqꝫ etiā inter paruulos magnus: inter infir
mos ualidus: inter mortuos liber. Videť qdē & in noſtris
aliqñ tribulatiōibus eſſe nōnulla libertas: cū uidelicet ꝓ
pct̄is proximorū libera & liberali charitate laborē pœni
tētiæ ſuſtinemus: lugētes pro eis, ieiunātes pro eis, uapu
lātes pro eis: & quæ nō rapuimus exoluētes. Vñ & pau
1.Co.9. lus. Cū liber eſſem inqt ex oībus: oīm me ſeruū feci. Cæte
rum nihil hoc ad libertatē illius qui nihil ꝓprij delicti ha
buit, q nihil morti debuit, nihil meruit tribulatiōis. Nam
& nobis quidem etiam uolūtarias illas tribulationes & ſi
proximus exigere forſitan ex iure nō pōt: exigit tm̄ deus.
Et ſi ꝓxio forte uideť qs reddere plus quàm debeat: deo
1.Co.2. tm̄ nemo unquā totū reddidit qđ debeat. Mihi aūt (inqt
apl's) pro minimo eſt ut à uobis iudicer aut ab humano
1.Co.11. die: ſed neqꝫ meipm̄ iudico. Nota ſanè ꝙ alibi ait: ſi noſ
metipſos iudicaremꝰ nō utiqꝫ iudicaremur. Et item. Spi
1.Co.2. ritalis hō oīa dijudicat. Non em̄ iudicare hic poſuit: ſed
dijudicare qđ utiqꝫ diſcernere & ꝓbare eſt: ſicut item ait:
Rom.4. Beatus q ſe nō iudicat in eo quod probat: atqꝫ pro mini
mo illi erat ut ab eis iudicareť: qbus nihil ſeſe debiti offi
cij ſubtraxiſſe ſciebat: nihil peccaſſe in aliquē: ſed magis
oībus præſtitiſſet: adeò ut ſecura cōſciētia īgenue loque
reť. Quis infirmať: & ego nō infirmor? Quis ſcandalizať:
& ego nō uror? Nā & iudæis iudæus factus eſt ut iudæos
1.Co.11. lucrifaceret, & his q ſine lege erāt tāquā ſine lege, poſtre
2.Co.9. mo oībꝰ oīa factus eſt ut oēs faceret ſaluos. Merito ꝓinde
ꝓ minimo illi erat ut ab eis iudicaretur: quibus uſqꝫ adeò
ſeſe ſine offenſione ꝓbuerat: inter quos ſic honorificaue
rat miniſteriū ſuum. Sed neqꝫ ipſe ſe dijudicabat in eo qđ
ꝓbabat: perfecte etiā ſibi qđ debebat impēdens: corpori
caſtigationem, aīæ miſerationē, atqꝫ oēm cuſtodiæ ſolici
tudinē cordi ſuo, ut nec in ſe quoqꝫ pct̄i cōſcius habereť.
1.Co.4. Sed nō in hoc, inquit, iuſtificatus ſum: qui aūt iudicat me
dn̄s eſt. Illius em̄ prorſus nequeo declinare iudiciū, & ſi
Eſai.64 iuſtus fuero nō leuabo caput: qm̄ oēs iuſtitiæ meæ tāquā
ps.142. pānus mēſtruatæ corā illo. Non eſt q in cōſpectu eius iu
ſtificeť: nō eſt uſqꝫ ad unū. Cæterorū ſiqdē nemo eſt quē
nō oporteat dicere deo, tibi peccaui: ſed magnus qin ue
Pſal.50. ritate pōt dicere tibi ſoli. Solus ille etiā iter mortuos pe
nitus liber fuit qui pct̄m̄ nō fecit, cuius iuſtitia ſicut mō
tes dei. Cæterū iā nec inter mortuos eſt: ſed aſſumptꝰ ab
eis: mutatus corpore, mutatꝰ corde, ingreſſus in potētias
dn̄i: & oī infirmitate priuatus, exutus nimirū ſordidas il
las ueſtes qbus ſanè apud zachariam ꝓphetā primo ueſti
tus apparuit: & indutꝰ ſplendidis: ſicut loquiť in pſalmo:
Cōcidiſti ſaccū meū & circuudediſti me lætitia. Quia em̄ Pſal.29.
uerā hūanæ carnis & aīæ ſubſtātiā ſuſcepit: uerā utriuſqꝫ
naturā: nec corporis illi defuerūt nec aīæ paſſiōes: ſed ex
hoc iā glorificatus eſt in utroqꝫ. Puto aūt ꝙ utriuſqꝫ glo
rificationē breui uno uerſicl'o ꝓpheta cōprehēdit dicēs.
Dn̄s regnauit, decorē induit, iduit dn̄s fortitudinē. De Pſal.92.
corē ſanè ī corpore claritatis, fortitudinē uerò impertur
babili ſtatu mētis. Deniqꝫ triſtis eſt, inqt, aīa mea: ſed uſqꝫ Mat.26.
ad mortē. Vnde & inclinās caput dixit: conſummatū eſt: Ioan.19.
ne qd deinceps infirmitatis in eo liceat ſuſpicari. Sed ait
iſte. Si apoſtolꝰ ipſiꝰ luget quoſdā qui añ peccauerūt nec
pœnitentiā egerūt in his quæ geſſerunt: qd dicā de ipſo q
filiꝰ diciť charitatis? Et deinde. Cū ergo quæ noſtra ſunt
quæſierit: nunc iam nos non quærit: nec quæ noſtra ſunt
cogitat, nec de erroribꝰ noſtris mœret, nec perditiōes no
ſtras defleet & contritiones qui fleuit ſuper hieruſalē? Itē.
Nunc, inqt, quia miſericors & miſerator eſt dn̄s maiori
affectu quàm apl's ſuus flet cū flētibus & luget eos q ante Pſal.110.
peccauerūt. Nec em̄ putādū eſt ꝙ paulus lugeat pro pec
catoribꝰ & fleat: dn̄s aūt meus abſtineat à fletu. Hæc qui
dem ſic accipere quidni adhuc dilectū in lectulo quærere
dicā? Neſcit mortuus extra tumulū, neſcit infirmꝰ extra
lectū, neſcit paruulꝰ extra lectulū quærere quē diligit aīa
ſua. Verū ille (ut ſupra meminimꝰ) nō minus corde quam
corpore glorificatꝰ (imo tāto āplius quanto amplior aīa
& gloriæ capacior eſt quàm caro) ſicut nō pōt negligere
ſuos: ſic nec lugere pro eis. Sed qñ humana fragilitas eiuſ
modi capere poſſit affectū q̄ ſine miſeria miſereatur: & ſic
diligať eum qui dolet aut qui periclitatur: ut tm̄ ipſe oīno
nec doleat nec turbetur. Verūtamen & ſi id lōgè ſupra no
ſtram experientiā eſt: deo tm̄ nihil impoſſibile eſt. Pōt igiť
non modo ſibi: ſed & ſuis oībus quos infirmitate carnis
exutos uirtute induit: & in potētias introduxit eam con
ferre dilectionē quæ gaudeat cū gaudētibus: nō aūt fleat
cū flentibus: & ſic eos quos amat efficaciſſime, & affectuo
ſiſſime uniet: ut ipſa tm̄ imperturbabilis perſeueret. Nec
dubium ſanè quī longè præſtantior ſit ea dilectio, quem
admodū medicina: ſi quæ tm̄ eiuſmodi ē, precioſior utiqꝫ
iudicatur quæ ſic curet uulnera ut inter curandū nec uir
tus eius in aliquo, nec ſubſtantia minuatur, quàm ea quæ
ſic curat ut curando deficiat aut corrūpať. Licet ergo fle
uerit dn̄s ſuper hieruſalē: ex hoc iam oīno nō flebit ſicut
mortuus eſt: ſed reſurgens ex mortuis iam non moritur: ſi Rom̄.6.
cut fuit in lectulo: ſed exurgēs iam in lectulo non inueni
tur. Habet tamē etiam nunc ineffabiliter ampliorem affe
ctum & efficaciorē quàm habeāt qui lugēt pro delinquē
tibus aut pro fratribꝰ ponūt aīas quāuis ipſe qdē cōſum
mato nimirū ope ſuo: neutrū deinceps ſit facturꝰ. Noſtræ
infirmitatis iſtud eſt, quorum adhuc in mari ſagena trahi
tur & ex oī genere piſciū cōgregat nihil oīno diſcernens. Mat.13.
Ille em̄ nec modo ille: ſed & apl'i & cæteri qui cum eo ſunt
ſancti: ad litꝰ utiqꝫ peruenerūt: nec mixtos piſces in uaſis
poſuere: ſed electos & bonos tm̄: nā malos utiqꝫ foras mi
ſerunt: Quātos ego interim cogor trahere malos piſces:
quantos anxios & moleſtos intra ſagenā meā cōgregaui:
qñ nobis adheſit aīa mea? Cōgratulor proficientibus: io
cūda affectio bonus eſt piſcis. Cōdoleo deficientibꝰ: fleo
cū flentibꝰ: angor pro periclitātibus: infirmor cū infirmā Pſal.54.
tibꝰ: uror cū ſcādalizatis. Grauia ſunt hæc & acerba utiqꝫ
mali piſces. Malos aūt dixerim nō ꝓpter culpā: ſed ꝓpter
pœnā. Faciat deꝰ ne à multitudine malorū piſciū obrua
mur puſillanimitate ſpūs & tēpeſtate: donec perueniamꝰ
ad optati littoris ſtationē: ubi malos ſaparemus & ſeclu
damꝰ à bonis: ut uidelicet de cetero nec luctꝰ nec clamor:
ſed nec ullus dolor aut etiā timor ſit in finibꝰ noſtris: ſed
gratiarum actio & uox exultationis.

Expliciunt ſermones beati Bernardi de tempore & ſanctis & de diuerſis utilibus materijs.

Sequuntur eiuſdem ſermones fructuoſi: qui parui ſermones intitulantur.

Incipiunt

INCIPIVNT BEATI BERnardi parui ſermones. Sermo primus.

Beata illa & ſempiterna trinitas pater & fi
lius & ſpūſſanctus: unus deus ſcilicet ſum
ma potētia: ſumma ſapientia: ſumma beni
gnitas creauit quandā trinitatē ad imagi
nem & ſimilitudinē ſuā: aīam uidelicet rō
nalem: quæ ī eo præfert ueſtigiū quoddā
illius ſummæ trinitatis: ꝙ ex memoria retione & uolūtate
cōſiſtit. Creauit aūt eā hoc modo: ut manens in illo parti
cipatione eius eſſet beata: auerſa ab illo quocunqꝫ ſe con
ferret remaneret miſera. Sed hæc trinitas creata elegit po
tius per motū ꝓpriæ uolūtatis cadere: quàm ex gr̄a cōdi
toris per arbitriū ſtare. Cecidit ergo per ſuggeſtionē, de
lectationem, cōſenſum, ab illa ſumma & pulchra trinitate
ſcilicet potētia, ſepientia, puritate, in quandā contrariā &
fœdā trinitatē: ſcilicet infirmitatē, cæcitatē, immūditiam.
Memoria em̄ facta eſt impotēs & infirma: ratio imprudēs
& tenebroſa: uolūtas, impura. Porrò memoria quæ ſimpli
cis diuinitatis potentiā ſtās cogitabat ab illa cadēs, & ue
lut ſuper ſaxa corruēs in tres partes confracta diſſilijt: ſci
licet in cogitationes affectuoſas, oneroſas, ocioſas. Affe
ctuoſas uoco illas in quibꝰ ipſa afficiť: ut in curis rerū ne
ceſſariarū edēdi, bibendi, cæterorūqꝫ ſimilium. Oneroſas
in exterioribꝰ amminiſtrationibꝰ & occupationibꝰ duris.
Ocioſas: quibꝰ nec afficitur nec onerať: & tm̄ ab æternorū
contēplatione per illa diſtenditur: ut ſi cogitet uerbi gra
tia equū currētē: aut auē uolantē. Rationis quoqꝫ triplex
caſus eſt. Siqdē eius erat diſcernere inter bonū & malum:
uerū & falſum: cōmodū & incōmodū. In quibꝰ diſcernē
dis tāta modo caligine cæcať: ut ſæpe in contrariū ducat
iudiciū: recipiens malū ꝓ bono: falſum pro uerò: noxium
pro cōmodo & ecōuerſo. Nunquā uerò in his falleretur:
ſi nunquā lumine à quo creata eſt priuareť. Sed qa & ipſa
inde cecidit: proculdubio nihil aliud quàm tenebras ſuæ
cæcitatis inuenit. Vñ factū eſt ut & inſtrumentum perde
ret: ſcilicet illud triuiū ſapiētiæ ethicam, logicā, phyſicā,
quas nos poſſumus alijs uocare noībus: moralē, inſpecti
uam, & naturalē ſcientiā. Siqdē per ethicā eligiť bonū, re
probať malū: per logicā cognoſciť uerū & falſum: ꝑ phy
ſicā cōmodū & incōmodū: id eſt qd in uſum aſſumendum
ſit: qd reſpuēdū. Sequiť uolūtas: cuiꝰ ruina ſimiliter trip
tita eſt. Quæ em̄ ſummæ benignitati & puritati inhærere:
& eā ſolā diligere debuit: ꝑ ꝓpriā iniqtatē à ſupnis ī hæc
infima lapſa ꝑ cōcupiſcentiā carnis & cōcupiſcentiā ocu
lorū & ābitionem ſeculi, terrena dilexit. Quid hoc infœli
cius caſu pōt æſtimari: ubi pereūte memoria rōne, uolun
tate, tota aīæ ſubſtātia perimiť? Verūtñ hūc tā grauem tā
tenebroſum: tam ſordidum lapſum noſtræ naturæ repara
uit illa beata trinitas: memor miſericordiæ ſuæ: immemor
culpæ noſtræ. Venit ergo à patre miſſus dei filius & dedit
fidem: poſt filiū miſſus ſpūſſcts & dedit charitatem. Per
hæc duo id eſt fidem: & charitatem facta eſt ſpes redeundi
ad patrem. Et hæc eſt trinitas ſcilicet fides, ſpes, charitas
pær quā uelut ꝑ tradentē reduxit de limo ꝓfundi ad amiſ
ſam beatitudinē illa incōmutabilis & btā trinitas: muta
bilem, lapſam, & miſeram trinitatem. Et fides quidèm illu
minauit rationem: ſpes erexit memoriā: charitas uerò pur
gauit uolūtatem. Cū ergo uenit ut dictū eſt dei filius fa
ctus eſt homo qui erat deus tanquam medicus bonus de
dit præcepta: quibꝰ obſeruatis reformareť ſalꝰ amiſſa. Vt
uerò præceptis facere fidem: exhibuit ſigna. Vt eorūdem
præceptorū perſuaderet utilitatē: ꝓmiſit beatitudinem.
Eſt igiť fides alia p̄ceptorū: alia ſignorū: alia promiſſorū:
id eſt qua credimꝰ in deū: qua credimꝰ deū: qua credimus
deo. Per fidē p̄ceptorū credimꝰ ī deū. Credere aūt ī deū ē
ī eū ſpare & eū diligere. Per fidē ſignorū credimꝰ deū: q ta
lia pōt & oīa pōt. Per fidē ꝓmiſſorū credimꝰ deo: q q̄cqd
ꝓmittit ueraciter cōplet. Siſr quoqꝫ ſpes triplex eſt: & ꝓ
cedit de p̄dicta triplici fide. Nā de fide p̄ceptorū oriť ſpes
ueniæ: de fide ſignorū ſpes gratiæ: de fide ꝓmiſſorū ſpes
gloriæ. Charitas itidē ternario nūero colligiť: de corde
puro: & cōſcia bona, & fide nō ficta. Puritatē debemꝰ ꝓ
xio: cōſciētiā nobis: fidē deo. Puritas aūt ē: ut qcqd agiť,
aut ad utilitatē ꝓximi: ad aut honorē fiat dei. Maxīe aūt
exhibēda eſt ꝓximo: qa deo manifeſti ſumus: ꝓxīo aūt nō
poſſumꝰ: niſi inquātū illi cor nr̄m aperimꝰ. Cōſciām bo
nā faciūt in nobis duo: pnīa & cōtinētia: qñ ſcilicet ꝑ pœ
nitētiā pct̄ā cōmiſſa punimꝰ: & ꝑ cōtinētiā deīceps puniē
da nō cōmittimꝰ: & hāc debemus nobis. Poſt hæc ſupeſt
fides nō ficta q̄ deo uigilāter exhibenda eſt: ut nec ꝓpter
ꝓximū cui nos īpendimꝰ offendamꝰ deū: nec ꝓpter cōſci
entiā quā ꝑ pœnitētiā & cōtinētiā in hūilitate cuſtodire
uolumus: minus exequamur mādatorū dei obediētiā: &
hæc eſt fides nō ficta. Non ficta aūt ponitur ad differentiā
mortuæ fidei & fictæ. Mortua fides eſt: q̄ ſine opibus eſt.
Fides ficta: quæ ad tēpus credit: & in tpe tentationis rece
dit. Vnde etiā ficta, id eſt fragilis dicitur. Hæc oīa breuiꝰ
poſſumꝰ colligere: ut facilius cōmendenť memoriæ. Di
camus ergo. Eſt trinitas creatrix: pater & filius & ſpūſſan
ctus: ex qua cecidit creata trinitas, memoria, rō, & uolun
tas. Et eſt trinitas ꝑ quā cecidit, uidelicet ꝑ ſuggeſtionē,
delectationē, cōſenſū. Et ē trinitas ī quā cecidit: uidelicet
īpotētia, cecitas, īmūditia. Rurſus trinitas q̄ cecidit: id ē
memoria, rō, uolūtas. Singulæ cuiuſqꝫ tripertitꝰ excidit
caſus. Memoria cecidit in tres ſpēs cogitationū: affectuo
ſas, oneroſas, ocioſas. Ratio in triplicē ignorātiā: boni &
mali: ueri & falſi: cōmodi & incōmodi. Volūtas in cōcu
piſcētiā carnis: cōcupiſcentiā oculorū: ambitionē ſeculi.
Eſt trinitas per quā reſurgit: fides, ſpes, charitas. Quæ tri
membres habēt ſubdiuiſiones. Eſt em̄ fides præceptorū,
ſignorū, ꝓmiſſorū: eſt & ſpes ueniæ, gratiæ, gloriæ: & eſt
charitas de corde puro: & cōſciētia bona: & fide nō ficta.

Sermo ſecundus.

Ave Maria gratia plena. Nō in ſola uirginitate
cōſtare poterat gratiæ plenitudo: neqꝫ em̄ oībꝰ
eſt de ea accipere. Fœlices qui nō inquinauerūt
ueſtimenta ſua: & cū regina noſtra uirginitatis
priuilegio gloriātur. Sed nū unam tm̄ benedictionē ha Geñ.27
bes ô domina? Et mihi obſecro te ut bn̄dicas. Perijt uir
tus illa à me: nō eſt iam uel aſpirare ad illam. Cōputrui in
ſtercore meo: ut iumētū factus ſum. Nunquid nō erit mi
hi etiā aliqd apud te: nō erit ubi poſſim eſſe tecū: qa iā ſe
qui nō ualeo quocūqꝫ ieris? Quærit angelus puellā: quā
p̄parauit dn̄s filio dn̄i ſui. Bibit ipſe de hydria tua cogna
ta ſibi uirtute delectatꝰ: ſed nūqd nō & iumētis potū tri
bues? Bibit angelus ꝙ uirū nō cognoſcis: bibāt iumēta Geñ.24
ꝙ de humiliate ſingulariter gloriaris. Reſpexit, inquit, Lucæ.1.
dn̄s humilitatē ancillæ ſuæ. Nam uirginitas ſine hūilita
te habet fortaſſe gloriā: ſed nō apud deū. Humilia ſemꝑ p̄s.137.
excelſus reſpicit: & alta à longe cognoſcit: humilibus dat Iaco.4.
gratiā: ſupbis reſiſtit. Sed fortène in his quidē duabus
metretis plena eſt hydria tua: capax eſt etiā tertiæ: ut non
modo angelus & iumēta: ſed ipſe iā bibat architriclinus.
Hoc em̄ uinum bonū quod ſaruauimus uſqꝫ adhuc mini Ioan.2.
ſter angelus haurit: ſed ut ferat architriclino. Patrem lo
quor: q pricipiū trinitatis architriclinus iure uocať. Ait
ſane angelus fœcūditatem mariæ cōmendans: quæ tertia
eſt metreta. Quod ex te naſcetur ſanctū: uocabitur filius Lucæ.1.
dei. Ac ſi dicat. Cū eo ſolo tibi eſt gn̄atio iſta cōmunis.

Sermo tertius.

Ave Maria gratia plena. Bn̄ plena: qa deo & an
gelis & hoībꝰ grata. Hoībus ꝑ fœcūditatem:
angelis ꝑ uirginitatē: deo ꝑ hūilitatē. In hoc
tertio à dn̄o ſe reſpectā teſtať q hūilia reſpicit: p̄s.137.
& alta à longe cognoſcit. Sicut em̄ oculi ſathanæ omne
ſublime uidēt: ita oculi dn̄i oēm hūilē intuenť. Vñ ait in Cant.6.
cātico cāticorū. Reuertere reuertere ſunamitis: reuerte
re reuertere: ut intueamur te. Quater dicit reuertere pro
pter quadruplicē ſupbiā: ꝑ quā auerſa à dn̄o nō uidebať.
Eſt em̄ ſuperbia cordis: ſupbia oris: ſuperbia operis: ſu

populum ſuum à peccatis eorum.

Sermo decimus.

FIlius dei apparuit ut nos adiuuaret &
erudiret quod põt, quia eſt uirtus patris
& ſapientia. Virtus adiuuat: ſapientia
erudit & informat. Infirmari auxilium eſt
neceſſariũ. Cæcitas eruditione indiget
& doctrina. Erudiuit ſanè faciẽs abnega-
re impietatẽ & ſecl'aria deſideria: ut ſobrie & iuſte & pie
uiuamus. Impietas erat incredulitas: q̃a deũ nec credeba
mus nec colebamꝰ. Deũ eñ ſicut piũ eſt colere: ſic impiũ
eſt abnegare. Secl'aria deſideria ſunt cõcupiſcẽtia carnis:
cõcupiſcẽtia oculorũ: ſuperbia uitæ: quæ trahũt & incli-
nãt ad amorẽ ſcl'i. Iſtis abnegatis uiuit hõ ſobrie: refrenãs
cõcupiſcentiã carnis: cõcupiſcentiam oculorum: ſuber-
biam uitæ. Poſtquam uerò incipit eſſe ſobrius: contra
duplicẽ ebrietatẽ duplicem ponit ſobrietatem. Ebrietas
exterior uoluptatũ effuſio: iterior curioſitatũ occupatio.
Ecõtra ſobrietas exterior uoluptatũ refrænatio: interior
curioſitatũ excluſio: ita uiuit hõ ſobrie quantũ ad ſeipm̃:
iuſte quãtũ ad ꝓximũ: cui exhibet qđ iuſtũ ẽ. Iuſtitia eſt
in duobus: in innocẽtia & ĩ beneficẽtia. Innocẽtia iuſti-
tiã inchoat: beneficẽtia cõſũmat. Pie quãtũ ad deũ. Pie-
tas eſt in duobus ut de nobis nõ præſumamus, ſed in deo
ꝑfecte cõfidamꝰ: ut ꝑ eũ oĩa mũdi impedimẽta uincamus.
In deo nõ eſt diffidendũ: ſed ſecure & fiducialiter eſt agẽ-
dum. Ipſe tanquã pius & laudabilis medicus: priꝰ bibit
pocionẽ quã parabat ſuis: ideſt paſſionẽ & mortem ſuſti-
nuit: & ſic ſanitatẽ immortalitatis accepit & impaſſibili-
tatis: docẽs ſuos ut cõfidenter biberẽt potionẽ quæ ge-
nerat ſanitatatẽ & uitã: & qui poſt paſſionem uita æterna
niuit: ſpem da nobis ut idem ſperemus ab eo ſecuri.

Ioan. 2. Sermo duodecimus.

ERant ibi poſitæ lapideæ ſex hydriæ ſecundum
purificationẽ iudeorũ. Intelligamꝰ has ſex hy-
drias poſitas, eſſe ſex obſeruãtias ſeruis dei pro-
poſitas: in quibus tãquam iudæi purificari de-
beant. Sunt autem iſtæ: ſilentium pſalmodia, uigiliæ ieiu
nium, opus manuũ, carnis mũditia. In hydria ſilẽtij puri-
ficamur à peccatis quæ uerboſitate cõtrahimꝰ. Cuius ui-
tij ſunt octo ſpecies. Eſt eñ uerbũ ſtultum, uanũ, mendax,
ocioſum, doloſum maledicum, impudicum, excuſatoriũ.
Quæ nimirũ peſtis de loquacitate naſcitur: & per ſilentij
cenſuram aut euertitur funditus: aut certè ne multum no
ceat reprimitur. In pſalmodia fit duplex confeſſio: ubi &
peccator de culpis cõpungitur: & deo laudes ſuper iudi-
cia: iuſtitiæ ſuæ dicũtur. In hac ergo hydria iudæus qſqꝫ
qui ſcilicet recte confitetur: purificaꝛ ab immũdo ſpiritu
blaphemiæ: cui añ cõuerſionẽ ſubiacebat. Dum eñ ſei-
Ezec. 18. pſum laudaret ac deũ accuſaret: qd aliud quàm blaſphe-
mus erat? An nõ ſunt blaſphemi qui dicunt, nõ eſt æqua
Pſal. 52. uia domini? An non inſipiẽs ille blaſphemus qui dicit in
corde ſuo nõ eſt deus? Iam uerò cõuerſus & cõfeſſus cã-
ticiſqꝫ diuinis inſtructus: correcta uita corrigit & uerba:
ſeqꝫ ipſum accuſans mala ſibi computat: deũ autem lau-
dãs, bonũ quod in ſe uidet, nõ ſibi ſed illi applicat: & hoc
totũ agitur in pſalmodia. Per pſalmodiã accipe qcqd deo
agitur cum mẽtis melodia: ſiue ſint pſalmi: ſiue hymni: ſi-
ue etiam quæcũqꝫ cantica. Tertiã hydriã poſui ſuperius
uigilias: has ſemp debet comitari orationũ inſtãtia. Vñ
& dñs in euangelio legitur in oratione pernoctaſſe: & di-
Mat. 13. ſcipulos ſuos exhortans utrũqꝫ ſimul cõiũxit dicens. Vi-
gilate & orate: ut nõ intretis intẽtationẽ. Tales uigiliæ
abluunt nos à ſordibus quas cõtraximus per ſomnolẽtiã
reſoluti: dũ obliuiõe quadã à uia ſalutis ĩtepuimus ac tor
puimus. Quarta hydria eſt ieiuniũ: de quo qs dubitet an
& ipſum purificet? Vera eſt illa ſentẽtia cõtrariis curãtur
cõtraria. Si ergo per gulã peccauimꝰ & ingluuiẽ: qd re-
ſtat niſi ut ꝑ abſtinẽtiã reparemur? Nec ſolũ huius uitij
fit per ieiunium purificatio: inſuper & uirtus ad expellẽ-
Mar. 9. dos dæmones cõparatur: dicẽte dño. Hoc genus in nul-
lo poteſt exire: niſi in oratione & ieiunio. Sequitur quin-
ta hydria quæ dicitur opꝰ manuũ. In quo ſi quæraꝛ an ſit
aliqua purificatio: facile põt ĩueniri per multa. Nã ut plu
rima præterea: hoc ſolũ quãti ſit præconij: quãtæ gratiæ:
qs digne æſtimet ſuo ſe quẽqꝫ labore trãſgerere: ac nulliꝰ
aliquid deſideraret? Ac ne me quiſquam putet hæc magis
declamatorie quàm ex ueritate proferre: audeat ipſum do
ctorẽ noſtrũ in fide & ueritate apoſtolorũ paulũ ſcribẽtẽ
ad theſſalonicẽſes: hæc ipſa docẽtẽ & præcipientẽ. Roga- 1. The. 4.
mus uos, inquit, fratres ut abũdetis magis: & operã detis
ut quieti ſitis: & ut ueſtrũ negotiũ agatis: & opemini ma-
nibꝰ ueſtris præcepimꝰ uobis: & ut honeſte ambuletis ad
eos qui foris ſunt: & nullius aliq̃d deſideretis. Audiat eũ-
dẽ ipſum facientẽ q̃ docebat. Ipſi eñ ſcitis, inquit, quẽad
modũ oporteat uos imitari nos: quoniã nõ inquieti fui- 1. Theſ. 3.
mus inter uos: neqꝫ panẽ gratis mãducauimus ab aliquo,
ſed ĩ labore & fatigatiõe: nocte & die operãtes: ne quẽ ue
ſtrũ grauaremus. Itẽ audiat docẽtẽ quæ faciebat. Cũ eſſe- Ibidem.
mus apud uos hæc denũciabamꝰ uobis: quoniam ſi quis
nõ uult operari, nec manducet. Vides quã ſolicite obſer-
uandũ præcepit doctor gentiũ opus manuũ. Cur hoc tã-
topere curauit, niſi quia ſicut bonus & diligẽs paſtor hoc
ouium ſaluti plurimum expedire prouidit? Reſtat ultimà
carnis munditia. In hac fit purificatio ab illa quinqꝫperti
ta corporis illecebra: uiſus, auditus, guſtus, odoratus, ta-
ctus. Et cætera quidẽ prædicta: id eſt ſilẽtium, pſalmodia,
uigiliæ, ieiuniũ, opꝰ manuũ: exerceri ſine iſta poſſunt: ſed
ſi lũbi præcincti non ſint: id eſt ſi deſit carnis mũditia, lu-
cernæ ardẽtes quid ꝓderũt? Hinc ergo colligẽdum eſt ꝙ
ſit neceſſaria huius hydriæ, purificatio: quæ ſola oĩbus ſu
pradictis equipollentẽ obtinet uim ſalutis. Et notandũ ꝙ
in his omnibus obſeruãtiis quatuor primas debemus no-
bis: quintã proximo: ſextã deo. Nam ſilentiũ, pſalmodiã,
uigilias, ieiuniũ, debet quiſqꝫ exercere ꝓpter ſeipm̃, hoc
eſt ꝓpter ſuã diſciplinã: opus manuũ propter proximũ ne
quẽ grauet: ſed magis habeat unde tribuat neceſſitatẽ pa
tienti: carnis munditiã propter deũ: ut illi placeat: & eius
uoluntatem faciat. Vñ ſcriptũ eſt. Hæc eſt eñ uolũtas dei
ſanctificatio ueſtra: ut abſtineatis uos à fornicatiõe: ut ſci-
at unuſquiſqꝫ ueſtrũ, ſuũ uas poſſidere in ſanctificatione 1. The. 4.
& honore. Q; autẽ illæ hydriæ lapideæ dicuntur: ſignifi-
cat ꝙ ſine aliqua difficultate obſeruari non poſſunt & ꝙ
dura & aſpera eſt uia quæ ducit ad uitam. Vel certè lapi-
deæ dicũtur ꝓpter fortitudinẽ ne facile frangãtur aut diſ
ſoluãtur: & effundatur liquor gratiæ q in eis cõtineꝛ: qđ
utiqꝫ cito cõtingere poſſes: ſi uel fictiles eſſent uel ligneæ,
ſeu cuiuſlibet alteriꝰ fragilis materiæ. Vel etiam lapideæ,
id eſt xp̃ianæ à lapide xp̃o: ut ſcilicet in fide chriſti fiat.

Sermo deſimuſtertius.

CApiẽtes ſingulæ metretas binas uel ternas.
Hic primũ ſciẽdũ eſt ꝙ huiuſmodi hydriæ Ioan. 2.
aliq̃n ſunt uacuæ: aliq̃n ſunt plenæ. Plenæ
autẽ aliq̃n ueneno: aliq̃n aqua: interdũ etiã
uino. Vacuæ quippe & innanes ſunt: cũ pro
inani gloria uel aliquo tẽporali emnlumẽto fiunt. Plenæ
ueneno ſunt: ſi cũ murmure & animi rãcore geranꝛ. Aqua
plenæ dicũtur: cũ ex timore dei obſeruanꝛ. Siqdẽ ꝑ aquã Pro. 14.
timor intelligitur. Vnde & apud ſalomonẽ legiꝛ. Timor
dñi fons uitæ. Vino autẽ planæ ſunt: cũ timor uertitur in
amorem: cum charitas excludit timorẽ: cũ ea q̃ priꝰ obſer
uantur timore pœnæ: iam exerceñ delectatione & amore
iuſtitiæ. Vt uacuæ uel ueneno ĩfectæ ſint non uult dñs: ut
impleanꝛ aqua iubet dñs: ut aũt aqua in uinũ uertaꝛ, hoc
fecit dñs: ſed qbꝰ implere hydrias aqua imperat dñs? Mi-
niſtris utiqꝫ, quos & cõſtituit ſup familiã ſuã: ut dent illis
ĩ tp̃e tritici mẽſurã: qbꝰ tñ maria primũ ſuggeſſerit dicẽs.
Quodcũqꝫ dixerit uobis facite. Quo exẽplo ĩnuiꝛ ꝙ offi- Ioan. 3.
ciũ p̃dicatiõis nõ debẽt uſurpare ſibi; niſi quos maria id
eſt mater gatiæ priꝰ inſtruxeriti. Alioq̃n diceꝛ eis. Regna Oſeæ. 8.
uerũt & nõ ex me: prĩceps extiterũt & ego ignoraui. Im-
plẽt ergo miniſtri hydrias aqua: p̃dicãt mira de dulcedi-
ne regni:

ne regni: intentãt horrẽda de terrore ſupplicij: fit ſummꝰ
auditoribus de utroqꝫ timor: ne uel illo fraudentur uel
iſto plectantur: & ita capiũt hydriæ metretas binas. Quid
eſt autẽ uel ternas? Addatur illis duobus tertius timor: &
capiunt hydriæ metretas ternas. Et illi quidẽ duo p̃dicti
timores de futuro, ſunt ualde utiles. Sed eſt alius timor
de preſenti multo probabilior: quo timet homo, & ſemp
eſt pauidꝰ ne interna gratia deſeratur. Quiſqs igitur hoc
timore repletus fuerit: ꝑfectò binis metretas ternas addi-
dit. Notandũ autẽ ꝙ cũ hydriæ plenæ factæ ſunt uſqꝫ ad
ſummũ: tunc aqua uerſa eſt in uinũ bonũ: q̃a nimirũ ordo
ratiõis eſt: ut ſi timor eſt initiũ charitatis: perfectũ ſequaꝛ
etiã plenitudo dilectionis. Vñ etiã architriclinus dicit ad
Ioan. 2. ſpõſum. Oĩs hõ primũ uinũ bonum ponit: & cũ inebriati
fuerint: tũc id qđ deteriꝰ eſt. Tu aũt ſuaſti uinũ bonũ uſqꝫ
adhuc. Cõſuetudinis eſt ſecularijũ hoĩm: ut cũ aliquẽ ho-
norẽ adipiſci deſiderant: cæteros ſibi prius per amorem
acquirãt. Cũ uerò adepti fuerint: elati poteſtate eos ipſos
per timorẽ ſibi poſtmodũ ſubiiciũt: qbꝰ priuati nõ terro-
rem, ſed amorẽ exhibuerãt. Iſti ponũt primũ bonũ uinũ,
id eſt amorẽ: & cũ inebriati fuerint tũc id qđ deterius eſt,
id eſt timorẽ. Ecõtrario facit ſponſus noſter. Semp eñ ſer
uat ad ultimũ bonũ uinũ: qđ uerò in eiꝰ cõparatione de-
Eccli. 2. terius eſt añ ꝓpinat dicẽs. Fili accedẽs ad ſeruitutẽ dei ſta
in timore ſi ex timore te feceris ipſiꝰ ſeruũ: faciet te ex cha
ritate amicũ ſuũ. Et ſic aq̃ timoris cõmutabiꝛ in uinũ dile
ctionis. Ad hoc eñ purificaris in illis ſex hydriis aquis
timoris: ad hoc in timore accedis ad ipſum tanquã ſeruꝰ
ad dominum: ut de ſeruo proueharis in filium.

Sermo decimuſquartus.

Apoc. 5. ECce uicit leo de tribu iuda: radix dauid aperi
re librum & ſoluere ſeptem ſignacula eius. Se
ptem ſignacula ſunt: temporalis natiuitas, le-
galis circũciſio, matris purgatio, fuga in ægy
ptũ, carnis neceſſitudo, baptiſmꝰ, paſſio. Hæc ſiqdẽ ſunt
ueræ q̃dã humanitatis inſignia: qbꝰ ſe teneri ac ligari uo
luit incarnata dei ſapientia. Ipſe quippe eſt ſcđa in trini-
tate ꝑſona: & licet eandẽ incarnationẽ ſimul fecerint pa-
ter & filius & ſpũſſctũs: nõ tñ pater aut ſpũſſctũs eſt incar
natus: ſed ſolus filius. Impleuit quidẽ & pater & ſpũſſctũs
carnem filij: à quo neuter eorum poterat ſeparari: ſed im-
pleuit maieſtate nõ ſuſceptione. Ideoqꝫ filius oſtendit in
carne potentiam patris per opera: exhibuit bonitatẽ ſpi-
ritusſancti remittendo peccata: & quod ipſe erat: id eſt ſa
piẽtia occultauit per illa prædicta ſignacula. Facta eſt igi
tur res mira & obſtupẽda. Infirmata eſt uirtus ſumma: &
ut ita dicam, ſi dici liceat: qđ tamen reuerẽter dico: quaſi
ĩfatuata eſt ſapiẽtia. Nec erubeſco dicere: qđ nõ erubuit
doctor gentium docere. Sic nempe credidit: ſic docuit
1. Cor. 1. ſic ſcriptũ reliquit. Nos, inquit, prædicamus xp̃m crucifi-
xũ: iudæiſqdẽ ſcãdalũ: gentibus autẽ ſtultitiam: ipſis au-
tem uocatis iudæis atqꝫ græcis: xp̃m dei uirtutem & dei
ſapientiã: quia quod ſtultũ eſt dei ſapientius eſt hoĩbus:
& quod infirmũ eſt dei fortius eſt hoĩbus. Verũtamẽ hæc
uirtus abſcondenda erat: & in humilitate perficienda: ut
omniũ implerenꝛ oracula ꝓphetarũ. Paſſus eſt ergo ĩ cru-
ce impaſſibilis deus: & in carne noſtra mortali mortuꝰ ac
ſepultus immortalis dei filius. Sed ecce tertia die reſurre-
xit à mortuis: & qui agnus extiterat in paſſione, leo factꝰ
eſt in reſurrectione. Surrexit & uicit leo de tribu iuda, q̃a
mortem quã ex infirmitate noſtra pertulit: ex uirtute ſua
Rom. 7. reſurgendo calcauit. Reſurgens enim à mortuis iam non
moritur: mors illi ultra non dominabitur. Reſurgẽdo au-
tem & in cælum aſcendendo librum aperuit: quia nimirũ
ex auctoritate ſacræ ſcripturæ ꝙ deus eſſet innotuit. Vñ
Pſa. 107. ſcriptum eſt. Exaltare ſuper cælos deus: & ſup oẽm terrã
gloria tua. Septẽ quoqꝫ eiuſdẽ libri ſignacula ſoluit quã
do eloquia ſacra fideliũ mẽtibꝰ reſeruauit: & qcqd de my-
ſteriis ſuis lex & prophetæ ſub allegoriis prædixerant: de
his ſcilicet quæ per hominẽ temporaliter geſſit: de ſe præ
dicta: & in ſe ac per ſe completa: luce clarius indicauit.

Sermo decimuſquintus.

QVid eſt aũt ꝙ poſt mortẽ eiꝰ tres illæ ſanctæ Mar. 16.
mulieres emerũt aromata: ut in monumẽto
poſitũ ungerẽt eũ? Quid in ſua actiõe no-
bis reliq̃rũt imitandũ? Res eñ geſta (ut ait
Gregorius) aliqd in ſctã eccl'ia ſignat gerẽ-
dũ. Et nos ergo ſi xp̃m mortuũ: id eſt fidẽ xp̃i mortuã in
corde cuiuſpiã fratris ſenſerimus: dãda nobis opa eſt: ut
ad ungendũ corpus mortuũ ẽptis aromatibꝰ accedamꝰ.
Significãt aũt tres illæ mulieres tres ĩ nobis efficiẽtias: q̃
ſibi cõgrua cõparãt aromata. Quæ ſunt illæ? Mẽs, manꝰ,
lingua. Oĩs eñ qui emit dat & accipit aliqd, & quod dat
ꝑdit, ut poſſideat qđ accipit. Dat igiꝛ mens nũmũ ꝓpriæ
uolũtatis & cõparat affectũ cõpaſſionis: zelũ iuſtitiæ: di-
ſcretionẽ conſilij. Dat manꝰ obedientiã: & emit in tribu-
latione patientiã: in ope perſeuerantiã: in carne continẽ-
tiã. Dat lingua nũmũ cõfeſſionis, & accipit modũ in cor-
rectione: copiã in exhortatione: efficaciã in perſuaſione.
Talibus unguẽtis cõpoſitis, dum ad monumentũ ſimul Ibidem.
uenerint: colloquuntur inuicẽ & dicunt. Quis reuoluet
nobis lapidẽ ab oſtio monumẽti? Lapis iſte eſt uel nimia
triſtitia uel pigritia uel duritia, qui dũ cordis aditũ ob-
ſtruit, fruſtra ad ungendũ mortuũ mẽs uel manus uel lin-
gua cũ quibuslibet aromatibꝰ uenit. Sed qm̃ ſcriptũ eſt. Pſal. 9.
præparationẽ cordis ergo eius audiuit auris tua: uident
lapidẽ reuolutũ: introeũt in monumentũ: & quẽ ungere
uolebãt mortuũ, audiũt. Quis hoc ĩdicat? Quis hoc p̃di-
cat? Angelus utiqꝫ teſtis reſurrectiõis. Videꝛ ſcilicet hu-
ius in quo xp̃s reſurrexit ultꝰ lætior: aſpectꝰ uenuſtior:
ſermo purior: inceſſus modeſtior: & ad oẽ opus bonũ ſpi
ritus prõptior. Quæ oĩa qd ſunt aliud quàm q̃dã internæ
reſurrectionis hilaris nũcius. Cætera quoqꝫ q̃ in xp̃i re-
ſurrectiõe geſta uel dicta ſunt, utpotè de inuẽto ſudario:
ac de ipſo dño in galilæa uidendo & aliis quæ euãgelica
cõtinet hiſtoria poſſunt nimirũ iuxta cœptã tropologiã
interpretari: ut quod hiſtorice præceſſit in capite: cõſe-
quẽter & iam credatur fieri moraliter in eius corpore.

Sermo decimuſſextus.

TRes ſunt q teſtimoniũ dãt in cælo: pr̃ & filius & 1. Ioã. 5.
ſpũſſctũs. Tres in terra: ſpũs aq̃ & ſanguis. Siĩr ĩ
inferno: ut ĩ eſaia legimus. Vermis eorũ nõ mo- Eſa. 66.
rieꝛ & ignis eorũ nõ extigueꝛ. Duo mala ſunt:
uermis & ignis: altero roditur cõſcientia: altero concre-
mantur corpora. Tertium additur deſperatio, quæ in eo
utiqꝫ intelligitur quod dicitur nõ morietur & non extin-
gueꝛ. His q in cælo ſunt datur teſtimoniũ btĩtudinis: his
qui in terra iuſtificationis: his qui in inferno ſunt dãna-
tionis. Primũ teſtimoniũ eſt gl'iæ: ſcđm grãæ, tertiũ iræ.

Sermo decimuſſeptimus.

VEniẽs ad nos de uia noſter amicus: id eſt quili-
bet cõuerſus proximus: tribus panibus reficiẽ- Lucæ. 11.
dus eſt. Primus panis eſt cõtinentia qua reſtrin-
gitur corpus: ne deinceps ꝑ mortiferas uolupta
tes defluat. Secũdus eſt hũilitas qua inſtruitur anima ne
de ipſa ſua cõtinentia ſuperbiat. Tertius eſt feruor chari-
tatis: quo accenditur ſpiritus: ut utrũqꝫ id eſt corpus &
animã in caſtitate & humilitate perſeueranter cuſtodiat.
His tribus uirtutibus, id eſt caſtitatis, humilitatis, chari-
tatis, tanquã tribus panibus reficitur homo dei & robo-
ratur: ut ſecundũ apoſtolum in die aduentus dñi ſit inte-
ger ſpiritus, anima & corpus. Spiritũ autẽ uoco gratiam
quæ iuxta apoſtolũ eundẽ, adiuuat infirmitatẽ noſtrã ne
deficiamus: donec ſuo tẽpore metamus bonũ qđ ſemina-
uimus. Vocaꝛ primus panis carnalis uel coporalis: ſecun-
dus rationalis: tertiꝰ ſpiritalis. Hi panes quoties deſunt:
à deo requirẽdi ſunt. Merito aũt tres quæruñ, quia tres
reficiendi ueniunt: anima quaſi uir: caro quaſi coniunx
ſpiritus uelut utriuſqꝫ uernaclus. Et notãdũ ꝙ nõ ait da:
ſed cõmoda mihi tres panes: quaſi redditurus: q̃a ſacer-
dos pctõri conuertẽti debet quidẽ gratiã diuinitꝰ impe-
trare: fructũ ꝟò eiuſdẽ grãæ nõ ſibi debet, ſed deo referre.

Sermo decimuſoctauus.

Ioan.3. NEmo aſcēdit in cælū niſi qui de cælo deſcēdit
filius hominis qui eſt in cælo. Dñs & ſaluator
noſter Ieſus xp̃s uolēs nos docere quō in cæ-
lum aſcēderemus: ipſe fecit qđ docuit: aſcēdit
in cælū. Et qm̃ aſcēdere nō poterat niſi prius deſcēderet:
deſcendere aūt eum uel aſcēdere nō patiebatur diuinita-
tis ſuæ ſimplicitas: quippe quæ nec minui pōt nec auge-
ri: aut aliquo modo uariari: aſſumpſit in unitatē ſuæ pſo-
næ naturā noſtram: id eſt humanam in qua deſcenderet &
aſcenderet: uiamqꝫ nobis qua & nos aſcēderemus oſten-
deret. Quod totū indicant ſancti euāgelij uerba propoſi-
ta. In eo em̃ quod dictū eſt nemo aſcendit in cælū niſi qui
deſcēdit, aſſumptio humanæ naturæ exprimitur: in eo au-
tem qđ infertur qui eſt in cælo: diuinitatis ſuæ incōmu-
tabilitas oſtēditur. In quibꝰ uerbis illud etiā innuitur ꝙ
ipſe ſit uia per quā aſcendamus: ip̃e patria ubi maneamꝰ:
uia ſcilicet tranſeūtibus: patria peruenientibus. Manens
itaqꝫ qđ erat in natura ſua: deſcēdit & aſcendit ꝓpter nos
Sapi.8. in nr̃a: attingēs nimirū à fine uſqꝫ ad finē fortiter: & diſpo-
nēs oīa ſuauiter. Deſcēdit ſiquidē quo inferius nō decuit
aſcēdit quo celſius nō potuit. Ipſumqꝫ deſcēſum egit for-
titer, quia uirtus erat: aſcēſum diſpoſuit ſuauiter: quia ſa-
pientia erat. Deſcendit aūt dictū eſt non cecidit: quia qui
cadit ſine gradu ruit: q aūt deſcēdit gradatim pedē ponit.
Sunt ergo gradus in deſcēdēdo: ſunt in aſcēdēdo. In de-
ſcendēdo primus quidē gradus eſt à ſummo cælo uſqꝫ ad
carnē: ſecundus uſqꝫ ad crucē: tertius uſqꝫ ad mortē. Ecce
quouſqꝫ deſcendit. Nūquid amplius potuit. Poterat iam
certe rex noſter dicere: & quaſi quodam operis effectu cla-
Eſaiæ.5. mare. Quid ultra debui facere & nō feci? Maiorē hac dile-
Ioan.15. ctionē nemo habet: ut aīam ſuā ponat quis pro amicis
ſuis. Vidimus deſcenſum: uideamus & aſcēſum. Sed & ille
quoqꝫ triplex eſt: & eiꝰ primus gradus gloria reſurrectio-
nis: ſecūdus poteſtas iudicij: tertius cōceſſus ad dexteram
patris. Et de morte quidē meruit reſurrectionem: de cru-
ce iudicij poteſtatem: ut qm̃ in illa iniuſte iudicatus eſt de
illa iuſtam obtineret iudicijs cēſurā: ipſo poſt reſurrectio-
Mat.28. nem dicēte. Data eſt mihi omnis poteſtas ī cælo & in ter-
ra. Ipſam uerò ſerui formam: id eſt carnem in qua paſſus
& mortuus eſt: reſuſcitatam euexit ſup oēs cælos & ſuper
omnes angelorum choros: uſqꝫ dexteram patris. Quid
Gala.9. hac diſpoſitione ſuauius ubi mors abſorbet̃ in uictoria:
ubi ignominia crucis uertit̃ in gloriā? ut de illa dicāt ſan-
cti: abſit mihi gloriari niſi in cruce dñi noſtri ieſu xp̃i: ubi
& ipſa carnis humilitas ex hoc mūdo trāſit ad patrē. Hac
aſcēſiōe nihil ſublimius: hoc honore nihil glorioſius di-
ci pōt aut cogitari. Sic per incarnatiōis ſuæ myſteriū de-
ſcendit & aſcēdit dñs: relinquēs nobis exemplū ut ſequa-
mur ueſtigia eius. Sumamus & nos de myſterio eius: mo-
ribus noſtris exemplū. Qui em̃ dicit ſe in xp̃o manere: de-
bet ſicut ipſe ambulauit & ipſe ambulare. Deſcēdamus p
uiā humilitatis: ponaturqꝫ nobis primus eius gradus: id
eſt primus profectus nolle dominari: ſecūdus uelle ſubij-
ci: tertius in ip̃a ſubiectiōe quaslibet cōtumelias & iniu-
rias illatas æquanimiter pati. Primo gradu caruit ī cælo
Eſai.14. lucifer ille: qui dixit in corde ſuo. In cælum aſcēdam: ſup
aſtra exaltabo ſoliū meū: ſedebo in monte teſtamēti in la-
teribus aquilonis: aſcendā ſuper altitudinē nubium: ſimi-
lis ero altiſſimo. Hæc dicens irreparabiliter cecidit de cæ-
lo: & hoc ideo fortè quia oīno intolerabilis ſuperbia eſt
uelle dominari. Secundo gradu caruerūt primi hoīes in
paradiſo: q licet ſua maluerint uolūtate abuti quàm crea-
tori ſubijci: nō tñ præſumpſerūt cæteris ſuæ ſortis dñari.
Ideoqꝫ culpa eorū & pœna longe extitit diſſimilis ſuper-
biæ atqꝫ ruinæ diaboli: unde & diuina clemētia qñqꝫ me-
ruerunt reparari. Tertiū gradū nō habēt qui ad tempus
credunt: ſed in tēpore tētationis recedunt. Hæc dicimus
ut ſciamꝰ à quorū imitatione declinare debeamus. Nam
& diabolus & homo uterqꝫ aſcēdere præpoſtere uoluit:
hic ad ſcientiam: ille ad potentiam: ambo ad ſuperbiam.
Non ſic aſcendere uelimꝰ: quin potius audiamꝰ ꝓphetā
quærentē quō aſcendendū ſit. Quis, inquit, aſcēdet ī mō- Pſal.23.
tem dñi: aut quis ſtabit in loco ſancto eiꝰ? Innocēs mani-
bus & mūdo corde: qui non accepit in uano aīam ſuā, nec
iurauit in dolo proximo ſuo. Vbi notandū ꝙ triplicē gra-
dum aſcēdēdi cōſtituit. Primus gradus eſt innocētia ope-
ris: ſecundus munditia cordis: tertius fructus ædificatio-
nis. Quos gradus miro modo inuenimus in ſuperioribꝰ
gradibus deſcentionis. Ibi quippe fuerat tertius gradus:
tolerantia iniuriarū. Ipſa eſt enim quæ probat huiꝰ aſcē-
ſionis primum gradum: id eſt innocentiā operis. Ibi ſcđs
fuerat patientia ſubiectionis: & ipſam operatur munditia
cordis: quæ eſt ſecūdus aſcenſionis gradus. Ad hoc enim
doctores prælatos habemus: ut cor mūdemus: dicente do-
mino. Iam uos mundi eſtis propter ſermonem quem locu- Ioan.15.
tus ſum uobis. Ibi etiam primus gradus fuerat contēptꝰ
dominationis: hic tertius eſt fructus ædificationis. Quiſ-
quis autem dominari non appetit: is profecto fructuoſe
præeſt cæteris inſtituendis.

Sermo decimus nonus.

QVis aſcendet in montē dñi? Aſcendit quidē Pſal.23.
ſemel xp̃s corporaliter ſup altitudinē cælorū:
ſed & nūc aſcēdit quotidie ſpūaliter in cordibꝰ
electorū. Si ergo uolumꝰ & nos cū eo aſcēdere,
aſcendendū nobis eſt in montes uirtutū de uallibꝰ uitio-
rum. Eſt aūt gemina ſpecies ipſorum uitiorum. Alia enim
ſunt quæ nocent nobis: alia quæ ꝓximis. Illa flagitia: iſta
uocantur facinora: & hæc omnia dicuntur uallis lachry-
marum: quia omni fletus fluuio plangenda eſt uita pecca-
torum. De ualle flagitiorū aſcenditur ad montē caſtitatis
triplici continentia, membrorū, ſenſuum, cogitationū. In
prima cōtinentia cohibetur actus: in ſcđa uitat̃ aſpectus.
in tertia reſecat̃ affectus. Itē de ualle facinorū aſcēditur in
montē innocētiæ. Hic erigitur ſcala: quod tibi nō uis fie-
ri alij ne facias: & ponit̃ in ea triplex gradus timoris: uel
eiꝰ ſcilicet qui patitur ne reddat talionem: uel ſuperioris
poteſtatis ne inferat ultionem: uel interni iudicis qui red-
dit unicuiqꝫ ſcđm opera ſua. Cum autē ad hunc montem
aſcēderint iā iuſti ſunt, & ex fide uiuūt: ſed neceſſe eſt eos
ſecundum apoſtolum perſequutiōem pati. Itaqꝫ cōfugiē-
dum eſt de monte innocentiæ ad montem patiētiæ: & hic
quoqꝫ erigit̃ ſcala triplicis gradus. Primus eſt dñi paſſio:
ſecūdus martyrum fortitudo: tertiꝰ præmij magnitudo.
Poſſunt ſanè gradus iſti dici gradus pudoris: ſicut in in-
nocentia fuerunt gradus timoris. Et nota ꝙ mons iſte pa-
tiētiæ ſecundū hos gradus eſt arduꝰ, ſpinoſus, aridus. Ar-
duus propter difficultatē imitandi paſſionem dñi: ſpino-
ſus ꝓpter aculeos tentationū quæ multiplices ſunt, dāna
ſcilicet rerum: cōtumeliæ uerborū: cruciatus corporum:
in quibus ſancti martyres examinātotur: aridus ꝓpter retri-
butionē præmiorū quæ nō in hoc ſeculo ſperatur: ſed in
futuro. Poſt hunc montē reſtat ei alius mons aſcēdēdus:
mons ſcilicet montiū: ad quem cum peruenerit: iam in eo Pſal.75.
deus requieſcit. Vnde ſcriptū eſt. Factus eſt in pace locus
eius. Sed & in hoc monte pacis erigitur ſcala charitatis:
unde dñs dicit. Quæcūqꝫ uultis ut faciant uobis hoīes: & Mat.7.
uos facite illis. Volumus ſiquidem retribui nobis: uolu-
mus ignoſci: uolumus gratis dari.

Sermo uigeſimus.

DE ſpū ſctō teſtat̃ ſcriptura: q̄a procedit, ſpirat, in-
habitat, replet, glorificat. Procedere dicit̃ duo-
bus modis: unde, & quo. Vñ? A patre & filio.
Quo? Ad creaturā. Procedendo p̄deſtinat: ſpi-
rādo uocat quos p̄deſtinauit: inhabitādo iuſtificat quos
uocauit: replēdo accumulat meritis quos iuſtificauit: glo-
rificando ditat præmijs quos accumulauit meritis.

Sermo uigeſimuſprimus.

SPirituſſanctus arguit mūdū de peccato quod Ioan.16.
diſſimulat: de iuſtitia quā nō ordinat: dum ſibi
non deo eam dat: de iudicio quod uſurpat dū
tam de ſe quàm de alijs temere iudicat.

Sermo uigeſimuſſecundus.

Ioan.12. QVi mihi miniſtrat: me ſequat̃. Quidam ſunt q
nō ſequunt̃ Chriſtū: ſed fugiūt. Alij nō ſequun-
tur, ſed præeūt. Nonnulli ſequunt̃: ſed non aſſe-
quunt̃. Alij uerò ſequunt̃ & cōſequunt̃. Nō ſe-
quūt̃ ſed fugiūt q necdū peccare deſiſtūt. De qbꝰ ſcriptū
Ioan.3. eſt. Oīs qui male agit: odit lucē. Et ꝓpheta. Ecce iſti q elō-
Pſal.72. gant ſe à te: peribūt. Non ſequunt̃ ſed præeunt: qui magi-
ſtrorū ſentētijs ſuas præferunt. Quorū imaginē tenebat
Petrꝰ: cū ꝑ ſalute nr̃a uolētē pati dñm increparet dicēs.
Mat.16. Abſit à te dñe: nō erit tibi hoc. Sequūt̃ ſed nō aſſequunt̃
qui ſegniter ac remiſſe agūt: uel uſqꝫ ad finē non perſeue-
Hebr.12. rātes de medio itinere reuertunt̃. Talibus dicit apl's. Re-
miſſas manus & diſſoluta genua erigite: & greſſus rectos
facite pedibꝰ ueſtris: ut non claudicās qs erret: magis aūt
ſanet̃. Sequunt̃ & cōſequunt̃: qui uiā hūilitatis eiꝰ deuo-
to mentis affectu pſeuerāter imitant̃. Hmōi uerè ſequunt̃
dñm. Qui mihi miniſtrat me ſequat̃: id eſt me imitet̃. Quo
Ioā.12. fructu? Vt ubi ſum ego, inqt, ibi ſit & miniſter meus. Fru-
Ibidem. ctus itaqꝫ huiꝰ imitatiōis: māſio eſt æternæ beatitudinis.

Sermo uigeſimuſtertius

Lucæ.9. QVi uult uenire poſt me: per me: ad me. Poſt me,
quia ueritas ſum: per me, q̄a uia ſum: ad me, q̄a,
uita ſum. Qui uult uenire poſt me, abneget ſe
metipſum: & tollat crucē ſuam & ſequatur me.
Tria ꝓpoſuit Chriſtus: dei uirtus & dei ſapiētia: angelus
magni cōſilij: aīæ rōnali ad imaginē trinitatis factæ: ſcili-
cet ſeruitutē, utilitatē, aſperitatē. In abnegatione ſui ſerui-
tus: in toleratione crucis utilitas: in imitatiōe Chriſti deſi-
gnat̃ aſperitas: ut quæ per inobediētiā de ſtatu trinæ fœli-
citatis ceciderat: hūiliata afflictiōe trinæ miſeriæ per obe-
dientiam reſurgat. Ceciderat em̃ à ſeipſa à ſocietate ange-
lorū: à uiſione dei: id eſt à libertate: à dignitate: à beatitu-
ne. Audiat ergo conſilium: ut abnegando ſemetipſam: id
eſt ꝓpriā uoluntatē ſui: libertatē recuperet: tollēdo crucē
ſuā: id eſt, carnē ſuā cū uitijs & cōcupiſcētijs crucifigēdo,
per cōtinētiæ bonū recuperet ſocietatē angelorū: ſequē-
do Chriſtū, id eſt, eiꝰ paſſionē imitādo, recupet claritatis
eius uiſionē: quia ſi cōpatimur ei: & conregnabimus.

Sermo uigeſimuſquartus.

Pſal.115. PReciosam ī cōſpectu dñi mortē ſctōrū eiꝰ facit
aliqñ uita: aliqñ cauſa: aliqñ uita ſimul cū cau-
ſa. In cōfeſſoribus q in dño moriunt̃ facit p̄cio-
ſam, uita. In martyribus q pro dño moriunt̃, fe-
cit eā p̄cioſam: aliqñ ſola cauſa: aliqñ cauſa pariter & uita
Et illa qdē mors p̄cioſa ē quā cōmēdat uita: p̄cioſior uerò
quā facit cā: p̄cioſiſſima uerò quā p̄uenit uita ſil' cū cauſa

Sermo uigeſimuſquintus.

PReciosa in conſpectu dñi mors ſanctorū eius.
Ibidem. Tria ſunt quæ ſanctum faciūt hoīem: uictus ſo-
brius: actus iuſtus: ſenſus pius. Victus ſobrius
erit: ſi continenter, ſi ſocialiter, ſi obediēter, id
eſt, caſte, charitatiue, humiliter uixerimus. Per cōtinentiā
em̃ caſtitas: per ſocialitatē charitas: p obedientiā hūilitas
acqrit̃. Et hæc eſt uirtus quæ aīam pfecte deo ſubditā ſub
umbra alarū ipſius ſecure facit uiuere. Actus iuſtus erit: ſi
fuerit rectus, diſcretꝰ fructuoſus. Rectꝰ p bonā intētionē:
diſcretus per mēſurā poſſibilitatis: fructuoſus pec utilita-
tem proximorū. Senſus pius erit: ſi fides noſtra deū ſentit
ſumme potentē, ſumme ſapientē, ſumme bonū: ut per eiꝰ
potentiā noſtrā credamus adiuuari infirmitatē: per eius
ſapientiā noſtrā credamus corrigi ignorātiā: per eius bo-
nitatem noſtrā credamus dilui iniquitatē. Tria ſunt quæ
mortem ſanctorum faciūt precioſam: quies à labore: gau-
dium de nouitate: ſecuritas de æternitate.

Mat.13. Sermo uigeſimuſſextus.

TRiplicem nobis cōmēdat gradū parobola tri-
plex lectionis unius. Ager eſt corpus. Huic dū
adhuc domināntur paſſiones deſideriorū: iacet
incultus & obnoxius maledicto. Spinas & tri-
bulos germinat: quid intus lateat ignoratur. Quis enim
eo tempore idoneū reputet ferre dignos pœnitentiæ fru-
ctus? Quid tam inſipiēter exponis aīa corpꝰ tuū? Neſcis
qd abſcōditū ſit in eo. Quid niſi regnū cælorū? Inuenire
eſt in eo ſalutis opa: qbus regnū cælorū poteris adipiſci.
Eme ergo agrū, & à cōcupiſcentijs tuis tibi uēdica corpꝰ
tuū: dato nimirū pretio fomētis & occaſionibꝰ ipſarū cō-
cupiſcentiarū. Vbi uero theſaurum effoderis: eſto iam ne-
gociator & precioſas margaritas quære. Si precioſiſſimā
unam inueneris: etiā tunc uende qcq̄d habes & eme eam.
Quæ eſt tñ una tam precioſa? Neqꝫ em̃ mirū ſi ꝓ theſau-
ro uendidit quæcūqꝫ habebat. id eſt pro diuitijs ſalutis &
peccata & peccati fomēta deſeruit. Hæc quippe ſola priꝰ
habebat. Nūc autē ubi theſaurū hūc reperit, quō quærit
bonas margaritas: & pro una oīa uēdidit? Ego unā hanc
nihil aliud quàm unitatē arbitror eſſe. Quærit aūt bonas
margaritas: qui in opere ſalutis ſuæ nō eſt contētus infe-
rioribꝰ bonis: ſed ſumma quæqꝫ & excellētiora perquirit.
Nihil ergo precioſius inueniēs unitate, nō parcat oībus
cæteris ꝓpter eam: ieiunijs: uigilijs, orationibus, audacter
præferat unitatē. Volo aūt ut in ea quoqꝫ ſic maneat, nō
quaſi unus ex oībus: ſed quaſi cū oībus unus. Latū expā-
dat ſinū: ex omni genere affectionū claudat intra uiſcera
ſua: oībus oīa fiat: & cōgaudere paratus & compati: gau-
dere cū gaudētibus, flere cū flētibus. Erit em̃ cū ad littꝰ
ueniēs, malos piſces à ſagena charitatis excludet: & quic-
quid moleſtum eſt, foras mittetur.

Sermo uigeſimuſſeptimus.

EOdem ordine quo ꝓceſſit culpa: ſubſecuta eſt
etiā culpæ medicina. Primū peccatū eſt factū Ea.14.
in cælo per ſuperbiā præuaricatoris angeli: q
dixit in corde ſuo. In cælū cōſcēdā: ſuper aſtra
dei exaltabo ſoliū meū: ſedebo in monte teſtamenti in la-
teribus aqlonis, aſcendā ſuper altitudinē nubiū, ero ſilis
altiſſimo. In ſeipſo tumuit: & de ſorte beatorū ſpirituum Matt.5.
eiectus cælorū regnū amiſit. Cōtra hoc peccatū dictū eſt.
Beati paupes ſpiritu: qm̃ ipſorū eſt regnū cælorū. Scđm
peccatū commiſſum eſt per inobediētiā mulieris in para-
diſo. Ex hoc peccato facta eſt caro rebellis ſpiritui: ut qm̃
ſpiritus eius nō fuit ſubiectus creatori: nec caro ſit ſubie-
cta ſpiritui. Cōtra hoc eſt dictū. Beati mites qm̃ ipſi poſ-
ſidebūt terrā. Horū duorū peccatorū cōprehēdit dñs me-
dicinā dicēs. Diſcite à me, quia mitis ſum & humilis cor-
de. Tertium peccatū fuit ꝙ ipſa mulier uirū quoqꝫ ſecum
traxit in culpā. Debuit quidē illa peccatū ſuū deflere: nec
addere peccatū peccato: ſed in hoc ſe putauit habere con-
ſolationē, ſi uirū faceret peccati ſui participē. Quodāmo-
do enim naturæ eſt: unūquemqꝫ uelle, ſiue in uitijs, ſiue in
uirtutibus aſſociare ſibi cōſortem. Cōtra hoc peccatū eſt
iſtud remediū. Beati qui lugent: quoniā ipſi cōſolabunt̃.
Quartū peccatū cōmiſit Adam: qui cōſenſit. Adam enim
(ſicut ait apoſtolꝰ) nō eſt ſeductus: mulier autē ſeducta in
præuaricatione fuit. Illa per ignorantiā: iſte peccauit per
infirmitatē. Peccauit autem nimis diligēdo uxorem: nō
quia eius uoluntatē fecit: ſed quia eam uoluntati prætu-
lit diuinæ. Vnde & à dño ei dictum eſt. Pro eo ꝙ obediſti
uoci uxoris tuæ plus quàm meæ: maledicta terra ī opere
tuo. Iuſtum quippe erat: ut illius magis uolūtatē faceret,
cui plus debebat. Quis uerò ambigat plus eū debere con-
ditori quàm uxori? Siquidē uxori erat aſtrictus tātū per
amorem: deo autem per timorē ſimul & amorē. Plus ergo
debuerūt ualere duo uincula ad tenendum eum erga dei
præceptum: quàm unū tātū erga coniugis affectū. Cōtra
hoc quartū peccatū: adhibitū eſt remediū. Beati qui eſu-
riunt & ſitiunt iuſtitiam: quoniā ipſi ſaturabunt̃. Habuit
quidem Adā iuſtitiam à iuſto deo creatus iuſtꝰ: ſed quia
non eā ex libero arbitrio dilexit: facile ab ea per idē libe-
rum arbitrium defluxit. Quo cōtra dicitur per pſalmiſtā
de Chriſto. Dilexiſti iuſtitiā & odiſti iniquitatē. Quintū
eque peccatū commiſit: qui propriam culpam retorſit in
uxorem, cum ait. Mulier quam dediſti mihi ſociam dedit
mihi de ligno: & comedi. Primo quidem crudelis ī ſe qui